

***** Bu KHK 22/12/2016 tarihli ve 6769 sayılı Kanununun 191 inci maddesiyle yürürlükten kaldırılmıştır. Ancak 6769 sayılı Kanunun geçici maddeleri gereğince mülga KHK'nin bazı hükümlerin uygulanmasına devam edileceğinden uygulayıcıya kolaylık sağlamak amacıyla 551 sayılı KHK sistemde korunmuştur.**

PATENT HAKLARININ KORUNMASI HAKKINDA KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME

Kanun Hükmünde Kar.nin Tarihi : 24.6.1995, No : 551
Yetki Kanununun Tarihi : 8/6/1995, No : 4113
Yayımlandığı R.G. Tarihi : 27/6/1995, No : 22326
V.Tertip Düsturunun Cildi : 34 Sh :

BİRİNCİ KISIM

BAŞLANGIÇ HÜKÜMLERİ

BİRİNCİ BÖLÜM

AMAÇ, KAPSAM, KORUMADAN YARARLANACAK KİŞİLER VE TANIMLAR

Amaç ve Kapsam

Madde 1 – Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin amacı, buluş yapma faaliyetini özendirmek, buluşların sanayiye uygulanması ile teknik, ekonomik ve sosyal ilerlemenin gerçekleştirilmesini sağlamak için buluşlara patent veya faydalı model belgesi vererek korumaktır.

Bu Kanun Hükmünde Kararname, sınai hakkın tesisine uygun buluşlara patent veya faydalı model belgesi verilerek bunların korunması ile ilgili esasları, kuralları ve şartları kapsar.

Korumadan Yararlanacak Kişiler

Madde 2 – Bu Kanun Hükmünde Kararname ile sağlanan korumadan Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde ikametgahı olan veya sınai veya ticari faaliyette bulunan gerçek veya tüzel kişiler veya Paris Anlaşması hükümleri dahilinde başvuru hakkına sahip kişiler yararlanır.

Bu maddenin birinci fıkrası hükmü kapsamı dışında kalmasına rağmen, Türkiye Cumhuriyeti uyuğundaki kişilere kanunen veya fiilen patent ve/veya faydalı model belgesi koruması tanıyan devletlerin uyuğundaki gerçek veya tüzel kişilerde, karşılıklılık ilkesi uyarınca Türkiye'de patent ve/veya faydalı model belgesi korumasından yararlanır.

Tanımlar

Madde 3 – Bu Kanun Hükmünde Kararname anlamında "Enstitü", 544 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile kurulan Türk Patent Enstitüsü'dür.

Bu Kanun Hükmünde Kararname anlamında "Paris Anlaşması", Sınai Mülkiyetin Himayesine Mahsus Milletlerarası Bir İttihat İhdas Edilmesine Dair 20 Mart 1883 tarihli Mukavele'dir.

Milletlerarası Anlaşmaların Öncelikle Uygulanması

Madde 4 – Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası anlaşma hükümlerinin bu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerinden daha elverişli olması halinde 2 nci maddede belirtilen kişiler, elverişli hükümlerin uygulanmasını talep etme hakkına sahiptir.

İKİNCİ BÖLÜM

PATENT VERİLEBİLİRLİK ŞARTLARI

Patent Verilerek Korunacak Buluşlar

Madde 5 – Yeni tekniğin bilinen durumunu aşan ve sanayiye uygulanabilir olan buluşlar, patent verilerek korunur.

Patent Verilemeyecek Konular ve Buluşlar

Madde 6 – Aşağıda sayılanlar buluş niteliğinde olmadıkları için bu Kanun Hükümünde Kararname kapsamı dışında kalır:

- a - Keşifler, bilimsel teoriler, matematik metotları;
- b - Zihni, ticari ve oyun faaliyetlerine ilişkin plan, usul ve kurallar;
- c - Edebiyat ve sanat eserleri, bilim eserleri, estetik niteliği olan yaratmalar, bilgisayar yazılımları;
- d - Bilginin derlenmesi, düzenlenmesi, sunulması ve iletilmesi ile ilgili teknik yönü bulunmayan usuller;
- e - İnsan veya hayvan vücuduna uygulanacak cerrahi ve tedavi usulleri ile insan, hayvan vücudu ile ilgili teşhis usulleri.

Bu maddenin birinci fıkrasının (e) bendindeki hüküm bu usullerin herhangi birinde kullanılan terkip ve maddeler ile bunların üretim usullerine uygulanmaz.

Bu maddenin birinci fıkrasında sayılanlar için münhasıran koruma talep edilmesi halinde patent verilmez.

Aşağıda belirtilen buluşlar patent verilerek korunmaz:

- a - Konusu kamu düzenine veya genel ahlaka aykırı olan buluşlar.
- b - Bitki veya hayvan türleri veya önemli ölçüde biyolojik esaslara dayanan bitki veya hayvan yetiştirilmesi usulleri.

Yenilik

Madde 7 – Tekniğin bilinen durumuna dahil olmayan buluş yenidir.

Tekniğin bilinen durumu, patent başvurusunun yapıldığı tarihten önce, buluş konusunda dünyanın herhangi bir yerinde toplumca erişilebilir yazılı veya sözlü tanıtım, kullanım veya bir başka yolla açıklanan bilgilerden oluşur.

Patent başvurusu tarihinde veya bu tarihten sonra yayınlanmış olan ve patent başvurusu tarihinden önceki tarihli Türk patent ve faydalı model belgesi başvurularının yayınlanan ilk metinleri tekniğin bilinen durumuna dahildir.

Buluş Patent Verilmesini Etkilemeyen Açıklamalar

Madde 8 – Bir buluşa patent verilmesini etkileyecek nitelikte olmakla birlikte, başvuru tarihinden önceki oniki ay içinde veya rüçhan hakkı talep edilmiş ise rüçhan hakkı tarihinden önceki oniki ay içinde ve aşağıda sayılan durumlarda açıklama yapılmış olması buluşa patent verilmesini etkilemez.

- a - Açıklamanın buluş sahibi tarafından yapılmış olması;
- b - Açıklamanın bir merci tarafından yapılmış olması ve bu merci tarafından açıklanan bilginin;

1 – Buluş sahibinin bir başka başvurusunda yer alması ve söz konusu başvurunun bir merci tarafından açıklanmaması gerektiği halde açıklanması;

2 – Buluş sahibinden doğrudan doğruya veya dolaylı olarak bilgiyi edinmiş olan bir üçüncü kişi tarafından, buluş sahibinin bilgisi veya izni olmadan yapılan bir başvuruda yer alması veya;

c - Açıklamanın buluş sahibinden doğrudan doğruya veya dolaylı olarak bilgi elde eden bir üçüncü kişi tarafından yapılmış olması.

Bu maddenin birinci fıkrasına göre, başvurunun yapıldığı tarihte patent almaya hak kazanmış her kişi "buluş sahibi" sayılır.

Bu maddenin birinci fıkrasının uygulanmasından doğan sonuçlar, bir süre ile sınırlı değildir ve her zaman ileri sürülebilir.

Bu maddenin birinci fıkrasının uygulanmasında, bu fıkranın uygulanması gerektiğini ileri süren taraf, şartların gerçekleştiğini veya gerçekleşmesinin beklendiğini ispatla yükümlüdür.

Tekniğin Bilinen Durumunun Aşılması

Madde 9 – Buluş, ilgili olduğu teknik alandaki bir uzman tarafından, tekniğin bilinen durumundan aşık bir şekilde çıkarılamayan bir faaliyet sonucu gerçekleşmiş ise, tekniğin bilinen durumunun aşıldığı kabul edilir.

Sanayiye Uygulanabilir Olma

Madde 10 – Buluş, tarım dahil sanayinin herhangi bir dalında üretilebilir veya kullanılabilir nitelikte ise, sanayiye uygulanabilir olduğu kabul edilir.

İKİNCİ KISIM

PATENT İSTEME HAKKI

HAKKIN GASBI VE BULUŞ YAPANIN BELİRTİLMESİ

Patent İsteme Hakkı

Madde 11 – Patent isteme hakkı, buluşu yapana veya onun haleflerine ait olup, başkalarına devri mümkündür.

Buluş birden çok kişi tarafından birlikte gerçekleştirilmişse, patent isteme hakkı, taraflar başka türlü kararlaştırmamışsa, bunlara müştereken ait olur.

Aynı buluş birbirinden bağımsız birden çok kişi tarafından aynı zamanda gerçekleştirilmişse, patent isteme hakkı, daha önce başvuru yapana veya diğerine göre rüçhan hakkı olana aittir.

Patent almak için ilk başvuran kişi, aksi sabit oluncaya kadar, patent isteme hakkının sahibidir.

Patent İsteme Hakkının Gasbı

Madde 12 – Patent verilmesi işlemleri sırasında, patent isteme hakkının gerçek sahibi olduğunu, 11 inci maddenin birinci fıkrası hükmüne göre, iddia eden kişi, başvuru sahibinin hak sahipliğine karşı, 129 uncu madde hükmüne göre, dava açabilir. Patent isteme hakkının başvuru sahibine ait olmadığı Enstitü nezdinde iddia edilemez. Dava sonucunda hak sahipliği iddiasının davacı lehine sonuçlanması halinde, kararın kesinleşmesinden itibaren üç ay içinde, hak sahibi aşağıdaki hususlardan birinin yapılmasını talep edebilir:

a - Gasbın söz konusu olduğu dava konusu önceki patent başvurusunun kendi başvurusu olarak kabul edilmesini ve işlem görmesini isteyebilir.

b - Aynı rüçhan hakkından yararlanarak aynı buluş için yeni bir patent başvurusu yapabilir. Bu başvuru ilk başvurunun tarihi itibarıyla işlem görür. Bu durumda, gasbın söz konusu olduğu başvuru hükümsüz kalır.

c - Gasbın söz konusu olduğu başvurunun red edilmesini talep edebilir.

Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin 45 inci maddesinin üçüncü fıkrası hükmü, bu maddenin birinci fıkrası hükümlerine göre yapılacak her yeni başvuru için uygulanır.

Birinci fıkra hükmüne göre patent isteme hakkını belirlemek için açılan davanın sonuçlanmasına kadar başvuru, davacının rızası olmadan geri alınmaz. Davacının talebi red edilmişse başvurunun ilanından kararın kesinleşme tarihine kadar; talep kabul edilmişse kararın kesinleşme tarihinden itibaren üç aylık bir süre ile patent verilmesi işlemleri mahkeme tarafından ertelenir.

Patentin Gasbı

Madde 13 – 11 inci maddenin birinci fıkrası hükmüne göre patent gerçek hak sahibinden başkasına verilmişse, gerçek hak sahibi olduğunu iddia eden kişi, patentten doğan diğer hak ve talepleri saklı kalmak şartıyla patent kendisine devir edilmesini talep ve dava edebilir.

Patent üzerinde sadece kısmi bir hakkın iddia edilmesi halinde, bu maddenin birinci fıkrası hükmüne göre müşterek bir hak sahipliği tanınması talep ve dava edilebilir.

Bu maddenin birinci ve ikinci fıkralarında belirtilen talep ve dava hakları patent ilan tarihinden itibaren iki yıl içinde ve kötü niyet halinde, patent koruma süresinin bitimine kadar kullanılabilir.

İlgilinin talebi üzerine üçüncü kişilere karşı hüküm ve sonuç doğurmak üzere, bu madde hükmüne göre açılan dava ve davada ileri sürülen talepler, dava sonunda verilen kesin hüküm veya açılan davayı herhangi bir şekilde sona erdiren bütün diğer haller Patent Sicili'ne kayıt edilir.

Gasbın Sona Erdirilmesinin Sonuçları

Madde 14 – 13 üncü madde hükmüne göre patente ilişkin hak sahipliğinin değişmesi halinde, bu değişikliğin Patent Sicili'ne kayıt edilmesi ile birlikte, üçüncü kişilerin o patentle ilgili lisans ve tanınan diğer hakları sona erer.

Bu maddenin birinci fıkrası hükmüne göre gerçek patent sahibinin Patent Sicili'ne kayıt tarihinden önce; sonradan gerçek patent sahibi olmadığı anlaşılan kişi veya onunla davadan önce dava konusu patentle ilgili lisans anlaşması yapan, eğer buluşu kullanmaya başlamışsa veya kullanma için ciddi hazırlıklara girmiş bulunuyorsa, gerçek patent sahibi veya sahiplerinden inhisari olmayan bir lisans verilmesini talep edebilir.

Bu talebin yapılması için öngörülen süre, önceden sicilde patent sahibi olarak görünen kişi için iki ay ve lisans alan için dört aydır. Bu süreler gerçek patent sahibinin sicile kayıt edildiğinin Enstitü tarafından ilgililere tebliğ edildiği tarihten itibaren başlar.

Bu maddenin ikinci fıkrası hükmüne göre verilecek lisans, makul süre ve koşullar ile verilir. Bu süre ve koşulların saptanmasında zorunlu lisansın verilmesine ilişkin hükümler kıyasen uygulanır.

Patent sahibi veya lisans alan patenti kullanıma başladığı veya kullanım için ciddi hazırlıklar yaptığı sırada kötü niyetli ise, bu maddenin ikinci ve üçüncü fıkrası hükümleri uygulanmaz.

Buluş Yapanın Belirtilmesi

Madde 15 – Buluşu yapanın adı patentte belirtilir. Buluşu yapanın başvuru sahibi veya patent sahibinden buluşu yapan olarak tanınmasını ve adının patentte belirtilmesini isteme hakkı vardır.

ÜÇÜNCÜ KISIM ÇALIŞANLARIN BULUŞLARI BİRİNCİ BÖLÜM

ÖZEL HUKUK İLİŞKİSİ İÇİNDE OLAN İŞÇİLERİN İŞÇİ BULUŞLARI

İşçi Buluşu Kavramı

Madde 16 – Bu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre işçi buluşları patent veya faydalı model belgesi ile korunabilir nitelikte olan buluşlardır.

Teknik iyileştirme teklifleri, patent veya faydalı model belgesi ile korunabilir nitelikte değildir.

Bu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre işçi, bir özel hukuk sözleşmesi veya benzeri bir hukuk ilişkisi gereği, başkasının hizmetinde olan ve bu hizmet ilişkisini işverenin gösterdiği belli bir işle ilgili olarak kişisel bir bağımlılık içinde ona karşı yerine getirmekle yükümlü olan kişidir. Ücretsiz olarak ve belirli bir süreye bağlı olmaksızın hizmet gören stajyerler ve pratik yapan öğrenciler de, bu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre işçi sayılır.

Hizmet Buluşu ve Serbest Buluş Kavramları

Madde 17 – Bu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre işçi buluşları; hizmet buluşları ve serbest buluşlar olarak nitelendirilir.

Hizmet buluşları, işçinin bir işletme veya kamu idaresinde yükümlü olduğu faaliyeti gereği gerçekleştirdiği veya işletmenin veya kamu idaresinin büyük ölçüde deneyim ve çalışmalarına dayanan, işçinin iş ilişkisi sırasında yaptığı buluşlardır.

İkinci fıkrada sayılan hizmet buluşlarının dışında kalan buluşlar, serbest işçi buluşları olarak kabul edilir. Serbest işçi buluşları 31 inci ve 32 nci madde hükümlerine tabidir.

Hizmet Buluşları ve Bildirim Yükümlülüğü

Madde 18 – İşçi bir hizmet buluşu yaptığında, bu buluşunu yazılı olarak ve geçiktirmeksizin işverene bildirmekle yükümlüdür. Buluş birden çok işçi tarafından gerçekleştirilmişse, bu bildirim birlikte yapılabilir. İşveren, kendisine ulaşan bildirim tebliğ tarihini bildirimde bulunan kişi veya kişilere geçiktirmeksizin ve yazılı olarak bildirir.

İşçi, teknik problemi, çözümünü ve hizmet buluşunu nasıl gerçekleştirmiş olduğunu bildirimde açıklamak zorundadır. Buluşun daha iyi açıklanması bakımından varsa resmini de işverene verir.

İşçi, yararlanmış olduğu işletme deneyim ve çalışmalarını, varsa diğer çalışanların katkılarını ve bu katkıların şeklini, yaptığı işle ilgili olarak aldığı talimatları ve söz konusu katkılar yanında kendisinin katkı payını da belirtir.

İşveren bildirim kendisine ulaştığı tarihten itibaren iki ay içinde, bildirim hangi hususlarda düzeltilmesi gerektiğini işçiye bildirir. İşverenin söz konusu bildirim düzeltilmesi konusunda iki ay içinde talep yapmaması halinde, bu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen bildirim, şartlara uygun olmasa dahi geçerli sayılır.

İşçinin Kanun Hükümünde Kararnamede öngörülen şekilde bildirimde bulunabilmesi için, işveren gereken yardımı göstermek zorundadır.

İşverenin Buluşa İlişkin Hakkı

Madde 19 – İşveren, hizmet buluşu ile ilgili olarak tam veya kısmi hak talep edebilir.

İşveren talebini yazılı olarak işçiye bildirmek zorundadır. Bu talep, işçinin bildiriminden işverene ulaştığı tarihten itibaren dört ay içinde yapılır.

Talebin Hüküm ve Sonuçları

Madde 20 – İşveren hizmet buluşuna ilişkin tam hak talebinde bulunması halinde bununla ilgili bildirim işçiye ulaşması ile buluş üzerindeki tüm haklar işverene geçmiş olur.

İşverenin hizmet buluşuna ilişkin kısmi hak talep etmesi halinde, işveren, kısmi hakka dayanarak buluşu kullanabilir. Ancak bu kullanma, işçinin buluşunu değerlendirmesini önemli ölçüde güçleştiriyorsa, işçi, buluşa ilişkin hakkın iki ay içinde tamamen devir alınmasını veya kendisi için serbest bırakılmasını isteyebilir.

İşverenin hizmet buluşuna ilişkin talepte bulunmasından önce, işçinin buluş üzerinde yapmış olduğu tasarruflar, işverenin haklarını ihlal ettiği ölçüde işverene karşı geçersiz sayılır.

Hizmet Buluşunun Serbest Buluş Niteliği Kazanması

Madde 21 – Hizmet buluşu aşağıdaki hallerde serbest buluş niteliği kazanır.

a - İşveren hizmet buluşunu yazılı olarak serbest bırakmışsa;

b - İşveren buluşa yönelik kısmi bir hak talebinde bulunursa;

c - İşveren, işçinin 18 inci maddede göre yaptığı bildirim kendisine ulaşmasından itibaren dört ay içinde veya 20 nci maddenin ikinci fıkrası uyarınca yapılan teklifin ulaşmasından itibaren iki ay içinde cevap vermemişse.

Bu maddenin birinci fıkrasının (b) bendi hükümlerine göre buluşun serbest hale gelmesi, işverenin 20 nci maddenin ikinci fıkrasındaki kullanma hakkına zarar vermez.

İşçi, serbest buluş niteliği kazanmış hizmet buluşu konusunda, 31 inci ve 32 nci madde hükümlerine tabi olmaksızın, dilediği şekilde tasarrufta bulunabilir.

Tam Hak Talebinde Bedel

Madde 22 – İşveren hizmet buluşu üzerinde tam hak talep ederse; işçinin kendisine uygun bir bedelin ödenmesini işverenden isteme hakkı doğar.

Bedelin hesaplanmasında hizmet buluşunun ekonomik değerlendirilebilirliği, işçinin işletmedeki görevi ve işletmenin buluşun gerçekleştirilmesindeki payı özellikle gözönünde tutulur.

Kısmi Hak Talebinde Bedel

Madde 23 – Hizmet buluşu üzerinde kısmi hak talep eden işveren buluştan yararlanmakta ise, işçi uygun bir bedelin kendisine ödenmesini isteyebilir. Bu bedelin hesaplanmasında 22 nci maddenin ikinci fıkrası hükmü uygulanır.

İşveren, hizmet buluşuna ilişkin talepte bulunduktan sonra buluşun korunmaya değer olmadığını ileri sürerek bedelin ödenmesinden kaçınmaz. Ancak, buluşun korunabilir olmadığı konusunda Enstitü tarafından veya Enstitü aleyhine açılan bir dava sonucunda mahkemenin karar vermesi halinde işçi bedel talebinde bulunamaz. İşçinin bedel talebi, buluşun korunabilirliğine ilişkin kararın kesinleşmesine kadar ileri sürülebilir.

Bedelin Yönetmelikle Düzenlenmesi ve Tahkim Usulü

Madde 24 – İşçi buluşları ile ilgili bedel tarifesi ve uyuşmazlık halinde izlenecek tahkim usulü, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından, işveren ve işçilerin en yüksek mesleki kuruluşlarının görüşleri alındıktan sonra bu Kanun Hükümünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

Bedelin Belirlenme Şekli

Madde 25 – İşverenin hizmet buluşuna ilişkin kısmi veya tam hak talebinde bulunmasını takiben bedelin miktar ve ödeme şekli 24 üncü maddede sözü edilen Yönetmelikteki hükümlere göre taraflarca tesbit edilir.

Taraflar, Yönetmelikteki hükümlere göre bedel tespiti ve ödenme şeklinin üzerinde otuz gün içinde anlaşamazlarsa uyuşmazlık tahkim suretiyle altmış gün içinde çözümlenir.

Tahkim kararı taraflar için bağlayıcılık ifade eder.

Hizmet buluşu birden çok işçi tarafından birlikte gerçekleştirilmişse, bedel ve ödeme şekli herbiri için ayrı ayrı yukarıdaki usulle saptanır.

Hizmet sözleşmesinde varsa bu konuda işçi lehine olan hükümler uygulanır.

İşverenin Ülke İçinde Patent Verilmesi İçin Başvuru Yükümü

Madde 26 – İşveren, kendisine bildiri yapılan bir hizmet buluşu için patent verilmesi amacıyla Enstitü'ye başvuruda bulunma hakkına sahip olup, başvuruyu yapmakla da yükümlüdür. Ancak buluşun faydalı model belgesi ile korunmasının amaca daha uygun olduğu durumlarda, işveren patent almaya uygun bir hizmet buluşu için geçikmeksizin faydalı model belgesi verilmesini istemekle yükümlüdür.

İşverenin hizmet buluşu için başvuru yükümlülüğü, aşağıda belirtilen hallerde ortadan kalkar:

a - Hizmet buluşu serbest buluş niteliği kazanmışsa;

b - İşçi buluşu için başvuru yapılmamasına rıza göstermişse;

c - İşletme sırlarının korunması başvuru yapmamayı gerektiriyorsa.

İşveren tam hak talebinde bulunmuş olduğu hizmet buluşu için başvuruda bulunmaz ve işçinin belirleyeceği süre içinde de başvuruyu yapmazsa, işçi, işveren adına ve hesabına, hizmet buluşu için Enstitü'ye başvurabilir.

Hizmet buluşu serbest buluş niteliği kazanmışsa, işçi, bizzat başvuru yapma hakkına sahiptir. İşverenin, hizmet buluşu için önceden başvuruda bulunmuş olması halinde, başvurudan doğan haklar buluşun serbest bırakılmasıyla işçiye geçer.

Hizmet Buluşu İçin Yabancı Ülkede Başvuru

Madde 27 – İşveren, hizmet buluşu için tam hak talebinde bulunmuş ise söz konusu buluşun yabancı bir ülkede de korunması için başvuruda bulunabilir.

İşveren, işçinin talebi üzerine, patent almak istemediği yabancı ülkeler için buluşu serbest bırakmak ve bu ülkelerde işçiye patent almak için talep yapma imkanını sağlamakla yükümlüdür. Buluşun serbest bırakılması, milletlerarası anlaşmalara göre tanınan rüçhan hakkı süresinin geçirilmemesi açısından, makul bir süre içinde yapılır.

İşveren, işçinin yabancı ülkelerde patent alabilmesi amacıyla buluşu serbest bırakırken sözü edilen ülkelerde uygun bir ücret karşılığında buluşu kullanabilmek için, inhisari olmayan nitelikte bir kullanım hakkını saklı tutmak ve yine o ülkelerde, saklı tuttuğu hakkından doğan menfaatlerine zarar gelmemesini talep etmek hakkına sahiptir.

Patent Hakkının Kazanılması Sırasında Tarafların Hak ve Yükümlülükleri

Madde 28 – İşveren, hizmet buluşuna patent verilmesi için yaptığı başvuru ve eklerinin suretlerini işçiye vermek ve işçinin talebi üzerine inceleme sırasındaki gelişmeleri ona bildirmekle yükümlüdür.

İşçi, patent alınabilmesi için gerekli bilgileri işverene bildirmek ve gerekli yardımı yapmakla yükümlüdür.

Patent Başvurusu veya Patent Hakkından Doğan Ödevler

Madde 29 – İşveren, işçinin hizmet buluşu nedeniyle talep ettiği bedeli ödemediği önce patent verilmesi için yaptığı başvuruyu takip etmek istemez veya patent hakkının korunmasından vazgeçmek isterse, durumu işçiye bildirmekle yükümlüdür. İşçinin talebi üzerine işveren, masrafları işçiye ait olmak üzere patent hakkını veya patent alınması ve korunması için gerekli olan belgeleri işçiye devir etmek zorundadır. İşçi, bu konuda kendisine yapılan bildiriye, bu bildirim ulaşması tarihinden itibaren üç ay içinde cevap vermezse, işveren patent başvurusu veya patennden doğan haklardan vazgeçebilir.

İşveren birinci fıkrada belirtilen bildiriyle birlikte hizmet buluşundan inhisari nitelikte olmayan yararlanma hakkını uygun bir bedel karşılığında saklı tutabilir.

Patent Başvurusu Yapmaktan Kaçınma

Madde 30 – İşletme menfaatları gerektiriyorsa işveren, kendisine bildiri yapılan ve hukuken korunabilir olduğuna inandığı buluşlar için patent başvurusu yapmaktan kaçınarak onları gizli tutabilir.

Bu maddenin birinci fıkrasında sözü edilen bir buluş için işverenin ödemesi gereken bedelin hesaplanmasında, buluşun patent alınmamasından kaynaklanan işçi aleyhine muhtemel ekonomik kayıplar gözönünde tutulur.

Serbest Buluşlar ve Bildirim Yükümlülüğü

Madde 31 – İşçi, bir iş akdi ilişkisi içinde iken serbest bir buluş yaptığı takdirde, durumu geciktirmeden işverene bildirmekle yükümlüdür. Bildirimde: buluş ve gerekiyorsa buluşun gerçekleştirilme şekli hakkında bilgi vermek suretiyle, işverenin buluşun gerçek bir serbest buluş sayılıp sayılmayacağı konusunda bir kanaata varabilmesi sağlanır.

İşveren kendisine yapılan bildirim tarihinden itibaren üç ay içinde, yazılı bir bildirim ile buluşun serbest bir buluş olmadığı yolunda itirazda bulunmazsa, sonradan hizmet buluşu olduğu iddiasını ileri süremez.

Serbest işçi buluşunun işverenin iş alanı içinde değerlendirilebilir olmadığı aşikar bir şekilde belli ise, işçinin bildirim yükümlülüğü yoktur.

Teklifte Bulunma Yükümlülüğü

Madde 32 – Serbest buluş işletmenin ilgili olduğu iş alanına girmekteyse veya işletme söz konusu buluşun ilgili olduğu alanda faaliyette bulunmak için ciddi hazırlıklar içindeyse: işçi, serbest buluşunu iş ilişkisini sürdürmekte olduğu sırada başka bir şekilde değerlendirmeye başlamadan önce, uygun şartlar altında buluşundan tam hak tanımaksızın yararlanma imkanı vermek için işverene teklif yapmakla yükümlüdür. İşçi, bu konudaki teklifini 31 inci maddenin birinci fıkrası hükmüne göre yapacağı bildirim içinde de yapabilir.

İşveren, teklifin kendisine ulaştığı tarihten itibaren üç ay içinde cevap vermezse, bu konudaki öncelik hakkını kayı eder.

İşveren, yukarıdaki fıkrada belirtilen süre içinde kendisine yapılan teklifi kabul eder ve öngörölmüş şartları uygun bulmazsa, şartlar tarafların talebi üzerine mahkemece tespit edilir.

İşçi veya işverenin, bedelin ve diğer sözleşme şartlarının belirlenmesinde esas aldıkları noktalarda, sonradan önemli değişikliklerin ortaya çıkması halinde, mahkemeden sözleşmenin yeni şartlara uydurulmasını talep hakları vardır.

Teknik İyileştirme Teklifleri

Madde 33 – Bu Kanun hükmünde Kararname hükümlerine göre, patent veya faydalı model belgesi ile korunamayacak nitelikte olan teknik iyileştirme tekliflerinin işçi tarafından yazılı olarak işverene bildirilmesi ile bunlardan yararlanma karşılığında, işveren işçiye uygun bir bedel ödemekle yükümlü olur. Hizmet buluşlarında, bildirim yükümlülüğü ile ilgili 18 inci madde ile bedelin hesaplanması ile ilgili 22 nci ve 25 inci maddelerin hükümleri burada da kıyasen uygulanır.

Teknik iyileştirme teklifleri ile ilgili diğer konular ferdi ve toplu iş sözleşmeleriyle düzenlenir.

İKİNCİ BÖLÜM

ÇALIŞANLARIN BULUŞLARI İLE İLGİLİ GENEL HÜKÜMLER

İşçilerle İlgili Hükümlerin Emredici Niteliği

Madde 34 – Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin işçilerle ilgili hükümleri işçilerin aleyhine olacak şekilde değiştirilemez. Tarafların işçi buluşlarına ilişkin sözleşme yapma serbestliği; hizmet buluşlarında patent verilmesi için yapılacak başvurudan sonra, serbest buluşlar ile teknik iyileştirme teklifleri ise, işçinin işverene yapacağı bildirim yükümünden sonra başlar.

Hakkaniyete Uygunluk Şartı

Madde 35 – Hizmet buluşları, serbest buluşlar ve teknik iyileştirme teklifleri konusunda işveren ile işçi arasında yapılan sözleşmeler, işçi buluşlarıyla ilgili emredici hükümlere aykırı

olmasa dahi, önemli ölçüde hakkaniyetle bağdaşmıyorsa geçersiz sayılır. Aynı kural belirlenen bedel için de geçerlidir.

Sözleşmenin veya belirlenmiş olan bedelin hakkaniyete aykırı olduğu hakkındaki itirazların, iş akdi ilişkisinin bitme tarihinden itibaren, en geç altı ay içinde yazılı olarak bildirmemiş olması halinde, hakkaniyete aykırılık iddiasında bulunulamaz.

Sır Tutma Yükümlülüğü

Madde 36 – İşveren, işçinin haklı menfaatlarının devamı süresince kendisine bildiri mi yapılan veya haberdar edilen bir buluşa ilişkin bilgileri gizli tutmakla yükümlüdür.

İşçi, hizmet buluşunu serbest buluş niteliğini kazanmadığı sürece gizli tutmakla yükümlüdür.

Bu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre bir buluştan haberi olan işçi ve işveren dışındaki kişiler de, buluşu başkalarına açıklayamaz ve buluş konusundan yararlanamaz.

Yükümlülüklerin Etkisi

Madde 37 – Buluşun serbest bırakılmasından başka sonuçlar doğmadıkça, işçi ve işveren arasındaki iş ilişkisinden doğan genel yükümlülükler, işçi buluşları ve teknik iyileştirme teklifleriyle ilgili hükümlerden etkilenmez.

İşçi buluşları ve teknik iyileştirme tekliflerine ilişkin hükümlerden doğan hak ve yükümlülükler, iş akdi ilişkisinin sona ermiş olmasından etkilenmez.

İşçinin Önalım Hakkı

Madde 38 – İşveren iflas eder ve iflas idaresi de buluşu işletmeden ayrı devir etmek isterse, işçinin yapmış olduğu ve işverenin de tam hak talebinde bulunduğu buluşu, işçinin öncelikle alma hakkı vardır.

İşçi buluşlarından veya teknik iyileştirme tekliflerinden doğan bedel alacağı imtiyazlı alacaklardandır. İflas idaresi bu nitelikteki birden çok bedel alacağını bunlar arasında garameden dağıtır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KAMU HİZMETİ GÖREN KURUMLARDA ÇALIŞANLARIN BULUŞLARI

Memurların Buluş ve Teknik İyileştirme Teklifleri

Madde 39 – Özel hukuk ilişkisine tabi olarak çalışan işçilerin buluş ve teknik iyileştirme teklifleri için uygulanan hükümler, kabul edilmiş özel düzenlemeler mahfuz kalmak şartıyla, genel, katma, özel bütçeli kamu kuruluşları ve kamu iktisadi teşebbüsleri ile bağlı ortaklıklarında çalışan memurların buluş ve teknik iyileştirme teklifleri için de uygulanır.

Silahlı Kuvvetler Mensuplarının Buluşları

Madde 40 – Silahlı Kuvvetler mensuplarının buluş ve teknik iyileştirme teklifleri hakkında memurların buluş ve teknik iyileştirme tekliflerine ilişkin hükümler uygulanır.

Üniversite Mensuplarının Buluşları

Madde 41 – 39 uncu ve 40 ıncı madde hükümlerinden farklı olarak, Üniversitelere bağlı fakülte ve yüksek okullarda bilimsel çalışma yapmakta olan öğretim elemanlarının yaptığı buluşlar, serbest buluş sayılır.

Bu buluşlar hakkında 31 inci, 32 nci ve 34 üncü madde hükümleri uygulanmaz. Öğretim elemanı sıfatı, Yüksek Öğretim Kanunu hükümlerine göre belirlenir.

Öğretim kurumu buluşla sonuçlanan araştırmalar için özel olarak belli araç ve gereçleri sağlamak suretiyle harcamalarda bulunmuşsa, öğretim elemanları öğretim kurumuna buluşun değerlendirildiğini yazı ile bildirmek ve talep halinde buluşun ne şekilde değerlendirildiği ve elde edilen kazanç miktarı hakkında bilgi vermekle yükümlüdür. Öğretim kurumu, kendisine yapılan yazılı bildirim tarihinden itibaren üç ay içinde elde edilen kazançtan uygun bir miktarın verilmesini talep edebilir. Ancak, talep edilecek miktar kurum tarafından yapılan harcamaları aşamaz.

DÖRDÜNCÜ KISIM
PATENTİN VERİLMESİ
BİRİNCİ BÖLÜM
PATENT BAŞVURUSU VE ŞARTLARI

Patent Başvurusu ve Ekleri

Madde 42 – Buluşlara patent verilebilmesi için, Yönetmelikte şekli ve kapsamı belirlenen ve aşağıda belirtilen unsurlar ile başvuruda bulunmak şarttır:

- a - Başvuru dilekçesi;
- b - Buluş konusunu açıklayan tarifname;
- c - Patentle korunması istenilen buluşun unsur veya unsurlarını kapsayan istem veya istemler;
- d - Tarifnamede, istem veya istemlerde atıf yapılan resimler;
- e - Özet;
- f - Başvuru ücretinin ödendiğini gösterir belge.

Bir patent veya patent başvurusu ile ilgili olarak, 121 inci maddeye göre yapılacak ek patent başvurusunda, söz konusu patentın veya patent başvurusunun numarası belirtilir.

Bir patent başvurusunun geçerliliği için, bu Kanun Hükmünde Kararnamenin öngördüğü başvuru ücretinin, başvuru ile birlikte veya başvuru tarihinden itibaren herhangi bir bildirim gereklemeden en geç yedi gün içinde ödenmesi şarttır. Başvuru ücretinin bu süre içinde ödenmemesi halinde, başvuru geri alınmış kabul edilir.

Bir patent başvurusu ile birlikte veya daha sonra Enstitü'ye verilecek her türlü belge, bu Kanun Hükmünde Kararnameye ilişkin yönetmelikte yazılı hususları kapsar.

Tarifname ve istem veya istemler, başvuru sırasında İngilizce veya Fransızca veya Almanca dillerinden biri ile verilebilir. Bunların Türkçeye çevrilmesi ve Enstitü'ye veya onun yetkili kıldığı makama verilmesi için, her hangi bir bildirim gereklemaksızın, bir aylık süre tanınır. Bu işlem için Yönetmelikte yazılı ücret ödenir.

Başvuru Tarihinin Kesinleşmesi

Madde 43 – Patent başvurusu tarihi. Yönetmelikte şekli ve kapsamı yazılı olan ve aşağıda belirtilen unsurların Enstitü'ye veya onun yetkili kıldığı makama verildiği tarih, saat ve dakika itibariyle kesinleşir:

- a - Bu Kanun Hükmünde Kararnamede ve yönetmelikte öngörülen şekli şartlara uymasa dahi, başvuru dilekçesi. Türkçe veya 42 nci maddede belirtilen yabancı dillerden biri ile yazılmış tarifname, istem veya istemler;
- b - Tarifnamede, istem veya istemlerde atıf yapılan resimler.

Patent başvurusunun incelenmesi sırasında, Patent verilmesi istenilen buluş konusunun ilk başvurudaki kapsamın dışına çıkacak şekilde kısmen veya tamamen değiştirilmesi halinde, başvuru tarihi değişiklik ile ilgili başvurunun yapıldığı tarihtir. ⁽¹⁾

Buluşu Yapanın Başvuruda Belirtilmesi Zorunluluğu

Madde 44 – Başvuruda buluşu yapan belirtilir. Eğer başvuruda bulunan, buluşu yapan değilse veya buluşu yapan birden çok kişi ise, başvuruda bulunan kişinin, buluşu yapan veya yapanlardan patent isteme hakkını ne şekilde elde ettiği, başvuruda açıklanır.

Buluşu yapanın belirtilmemesi veya patent isteme hakkının ne şekilde elde edildiğinin açıklanmaması halinde, başvurunun incelenmesi işlemi başlatılmaz.

Buluşun Bütünlüğü

Madde 45 – Patent başvurusu, sadece bir tek buluşu veya genel nitelikte bir ana buluş fikri etrafında gerçekleştirilmiş olan ve birbirlerine bu ana buluş fikri ile bağlı birden çok buluşu içerir.

(1) Bu fıkrada yeralan "buluş konusunun kısmen veya tamamen" ibaresi yerine, 3/11/1995 tarih ve 4128 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle "buluş konusunun ilk başvurudaki kapsamın dışına çıkacak şekilde kısmen veya tamamen" ibaresi getirilmiş olup, metne işlenmiştir.

Bu maddenin birinci fıkrası hükmüne uygun olmayan başvurular. Yönetmelikte belirtilen hükümlere uygun olarak başvurulara ayrılır.

İlk başvuru konusunun kapsamı içinde kalmak kaydı ile, ayrılan her başvuru için başvuru tarihi, ilk başvurunun tarihidir. İlk başvuruda rüçhan hakkı talep edilmişse, ilk başvurunun rüçhan hak veya hakları ayrılan her başvuruya da tanınır.

Tarifnamenin Açıklığı

Madde 46 – Tarifname buluş konusunun ilgili olduğu teknik alanda uzman olan bir kişi tarafından buluşun uygulanabilmesini sağlayacak nitelikte açık ve yeterli yazılır.

Eğer, buluş, mikrobiyolojik bir usulle ilgili ise ve ilişkin olduğu mikroorganizma ilgilenenler tarafından ulaşılabilir değilse, tarifnamenin bu maddenin birinci fıkrası hükmüne uygun sayılabilmesi için aşağıdaki şartlar gerekir:

a - Mikroorganizmanın özellikleri ile ilgili bilgilerin tarifnamede yer alması;

b - Başvuru sahibi tarafından en geç başvuru tarihine kadar, Milletlerarası Anlaşmalara uygun olarak kurulmuş ve yetkili tevdi merciiine bir mikroorganizma kültürünün verilmesi.

Tevdi mercii 55 inci maddenin ikinci fıkrası hükmüne göre ilanda belirtilir.

Patent İstemleri

Madde 47 – Başvuru bir veya birden çok istemi içerir.

İstem veya istemler buluşun korunması istenilen unsurlarını tanımlar. Her istem açık ve öz olmalıdır. İstem veya istemlerin dayanağı tarifnamedir. İstem veya istemler tarifnamede tanımlanan buluşun kapsamını aşamaz. İstem veya istemler Yönetmelik hükümlerine uygun şekilde yazılır.

Başvuru sahibi, istem veya istemleri Yönetmelik hükümlerine uygun şekilde yazabileceği gibi, bir başka şekilde de yazabilir.

Özet

Madde 48 – Özet sadece teknik bilgi verme amacına hizmet eder, başka amaçlar için kullanılamaz.

Özet, özellikle korumanın alanının belirlenmesinde ve tekniğin bilinen durumunun sınırlarının çizilmesinde kullanılamaz. Enstitü, üçüncü kişilerin daha iyi bilgi edinmesi bakımından, gerekli gördüğü zaman özetle değişiklik yapabilir. Bu durumda yapılan değişiklik başvuru sahibine bildirilir.

Milletlerarası Anlaşmalara Dayanan Başvurulardan Doğan Rüçhan Hakları

Madde 49 – Paris Anlaşması'na dahil ülkelerden birine mensup veya bu ülkelerden birine mensup olmamakla birlikte onlardan birinde ikametgahı veya işler durumunda bir ticari müessesesi bulunan gerçek veya tüzel kişiler, bu ülkelerin herhangi birinde bir patent in veya faydalı model belgesinin verilmesi için yetkili mercilere yaptıkları başvuru tarihinden itibaren, oniki ay süreyle patent veya faydalı model belgesi almak için Türkiye'de başvuru yapma konusunda, rüçhan hakkından yararlanır.

Bu maddenin birinci fıkrasında yazılı oniki aylık süre içinde kullanılmayan rüçhan hakları düşer.

Rüçhan hakkına dayanılarak bu maddenin birinci fıkrasında yazılı süre içinde başvuru yapıldığı takdirde, rüçhan hakkına konu olan patent veya faydalı model belgesi için, rüçhan hakkının doğduğu tarihten itibaren üçüncü kişiler tarafından yapılacak başvurular ve bunlara verilecek patent veya faydalı model belgesi hükümsüzdür.

2 nci maddenin ikinci fıkrasında yazılı karşılıklılık uygulamasından yararlanan ülkeler uyruğu gerçek veya tüzel kişiler, bu madde hükmüne göre rüçhan hakkından yararlanma hakkına sahiptir.

Paris Anlaşması'na taraf bir ülke uyruğu bir gerçek veya tüzel kişi, Paris Anlaşması'na taraf olmayan bir ülkede, patent verilmesi için geçerli bir başvuru yapmış ise, bu madde hükmüne göre, söz konusu başvurunun rüçhan hakkından yararlanır.

Rüçhan hakkı patent veya faydalı model belgesi başvurusunun yapıldığı gün itibariyle hüküm ifade eder.

Sergilerde Teşhir Hakkından Doğan Rüçhan Hakları

Madde 50 – Türkiye’de açılan milli ve milletlerarası sergilerde veya Paris Anlaşması’na taraf ülkelerde açılan resmi veya resmi olarak tanınan sergilerde, patent veya faydalı model belgesi konusunu kapsayan ürününü teşhir eden,49 uncu maddenin birinci fıkrasında yazılı gerçek veya tüzel kişiler,sergideki teşhir tarihinden itibaren oniki ay içinde,Türkiye’de patent veya faydalı model belgesi almak için başvuru yapma konusunda rüçhan hakkından yararlanır.

Patent veya faydalı model belgesinin konusunu kapsayan ürün, serginin resmi açılış tarihinden önce,sergi yerine görünür şekilde konulmuşsa,bu durumda süre, ürünün sergi yerine konulduğu tarihten itibaren başlar.49 uncu maddenin ikinci ve üçüncü fıkraları hükümleri kıyas yolu ile uygulanır.

Bu maddenin birinci fıkrasında yazılı sergilerden Türkiye’de açılacak olanların yetkili mercileri,patent veya faydalı model belgesi konusu ürünlerini sergide teşhir edenlere, teşhir ettikleri patent veya faydalı model belgesi konusunu kapsayan ürünü,sarih ve eksiksiz bir şekilde gösteren;arkadan,önden,yandan ve alttan resimleyen,en az dört fotoğrafı içeren ve ürünün çeşidi ile bu ürünün sergide görünür şekilde konulduğu tarihi ve resmi açılış tarihini gösterir bir belge verir.

Yabancı ülkelerde teşhir edilen ürüne ait,patent veya faydalı model belgesinin rüçhan hakkından yararlanılması için,serginin açıldığı ülkenin yetkili merciinden alınacak,üçüncü fıkrada yazılı hususları ihtiva eden bir belgenin ibrazı şarttır.

Başvurusu yapılmış veya verilmiş bir patent veya faydalı model belgesine dayanan ürünün Türkiye’de açılan sergilerde teşhirine ve sergi bittikten sonra ülkesine iadesine engel olunamaz.

Bir sergide teşhir edilmiş,aynı veya benzeri patent veya faydalı model belgesi konusu olan ürün hakkında birden fazla başvuru yapılmışsa,bu ürünü sergiye ilk koyan kişi veya ürünün sergiye aynı zamanda konulması ve teşhir olunması halinde, ilk başvuruda bulunan kişi,rüçhan hakkından yararlanır.

Rüçhan Hakkının Hükümü

Madde 51 – 49 uncu ve 50 nci madde hükümlerine göre rüçhan hakkının hüküm ve sonuçları,rüçhan hakkının talep edildiği başvurunun tarihi itibariyle doğar.

Rüçhan Hakkının Talep Edilmesi ve Belgelendirilmesi

Madde 52 – Başvuru sahibi,yararlanmak istediği rüçhan hakkını başvuru ile birlikte veya başvuru tarihinden itibaren iki ay içinde talep eder. Bununla ilgili rüçhan hakkı belgesini, patent başvurusu tarihinden itibaren üç ay içerisinde vermediği takdirde rüçhan hakkından yararlanma talebi yapılmamış sayılır.

Yabancı ülkelerde patent verilmesi için yapılan bir başvurunun farklı ülkelerde yapılmış olmasına bakılmaksızın birden çok rüçhan hakkı talebinde bulunabilir.

Bir patent başvurusunda birden çok rüçhan hakkı talep edilebilir.Bu durumda, süre talep edilen rüçhan haklarından en önceki tarihli olandan başlar. Bir veya birden çok rüçhan hakkı talebinde bulunulmuşsa rüçhan hakkı sadece rüçhan hakkının doğduğu başvuru veya başvuruların ihtiva ettiği unsurları kapsar.

Rüçhan hakkı talep edilen bir patent başvurusunda,buluşun bazı unsurları rüçhan hakkının doğduğu patent başvurusunun istem veya istemlerinde talep edilmemiş olsa dahi,rüçhan hakkının doğduğu patent başvurusu tarifnamesinde açık ve şüpheye yer vermeyecek şekilde yer almış ise,rüçhan hakkı söz konusu istem veya istemler için de kabul edilir.

İKİNCİ BÖLÜM
BAŞVURUNUN İNCELENMESİ

Başvurunun Geri Çevrilmesi

Madde 53 – 43 üncü madde şartlarının yerine getirilmesi ile başvuru tarihi kesinleşir. 43 üncü madde şartlarının yerine getirilmediği veya başvuru ücretinin yedi gün içinde ödenmediği veya 42 nci maddede belirtilen yabancı dillerden biri ile verilen tarifname ve istem veya istemlerin Türkçe çevirilerinin bir ay içinde verilmediği tesbit edilirse, Enstitü başvuruyu geri çevirir ve geri çevirme kararını ilgisine bildirir.⁽¹⁾

Başvurunun Şekli Şartlara Uygunluk Açısından İncelenmesi

Madde 54 – Başvuru tarihinin kesinleşmesinden sonra, Enstitü başvurunun 42 inci ila 52 inci maddelerde belirtilen ve Yönetmelikte öngörülen şekli şartlara uygunluğunu inceler.

Tarifname, istem veya istemler ve resimlerin, patent verilebilirlik şartları açısından yeterli olup olmadığı konusu bu incelemenin kapsamı dışındadır. Enstitü, başvuru konusunun bu Kanun Hükmünde Kararnamenin 6 ncı ve 10 uncu maddelerine göre patent verilerek korunamayacak konular ve buluşlar kapsamına girip girmediğini ve sanayiye uygulanabilir olup olmadığını inceler. Ancak, başvuru konusu buluş, açık ve şüpheye yer vermeyecek şekilde, yenilik veya sanayiye uygulanabilir olma niteliklerinden yoksunsa, ilgisinin de karşı görüşleri alındıktan sonra Enstitü, red gerekçesinin dayanaklarını da bildirmek suretiyle, başvuruyu reddeder.

İnceleme sonucunda, 53 üncü madde hükmüne göre, başvurunun şeklen bir eksikliği olduğu anlaşılırsa veya başvuru konusunun patent ile korunabilir bir buluş olmadığı sonucuna varılırsa, inceleme işlemi durdurulur ve başvuru sahibinden, Yönetmelikte öngörülen süre içinde, eksikliği gidermesi veya bu konudaki itirazlarını Enstitü'ye bildirmesi istenir.

Başvuru sahibi, bu işlemler sırasında istem veya istemleri değiştirebilir veya başvuruyu birden fazla başvuruya ayırabilir.

Başvuru konusunun patent ile korunabilir bir buluş olmadığı kararına başvuru sahibinin itirazının Enstitü tarafından kabul edilmemesi veya mevcut eksikliğin, Yönetmelikte öngörülen şekil ve şartlara uygun olarak giderilmediğinin tesbit edilmesi ile Enstitü, istem veya istemler itibariyle başvuruyu kısmen veya tamamen reddeder.

Enstitü tarafından, bu madde hükmü itibariyle yapılan inceleme sonucunda, şekli şartlara uygunluk açısından bir eksikliğin olmadığı anlaşılır veya söz konusu eksiklikler bu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine uygun bir şekilde giderilir veya tamamlanır ise, başvuru sahibine, önceden talepte bulunmamışsa tekniğin bilinen durumu ile ilgili araştırma yapılması için, 56 ncı maddede öngörülen süreler içinde, talep yapması gerektiği bildirilir.

(Ek fıkra:22/6/2004 – 5194/1 md.)Bildirim adresinde bir değişiklik olması durumunda, adres değişikliğinin yazılı olarak Enstitüye bildirilmesi zorunludur. Bu bildirim yapılmaması halinde, Enstitüde mevcut en son adrese yapılmış bildirimler geçerlidir.

Başvurunun Yayınlanması

Madde 55 – Başvuru tarihi veya rüçhan hakkı talep edilmişse rüçhan tarihinden itibaren onsekiz aylık sürenin dolması ile, başvuru, Yönetmelik hükümlerine göre yayınlanarak toplumun incelenmesine açılır. Bu işlem, Enstitü'nün şekli şartlara uygunluk açısından, 54 üncü madde hükmüne göre yaptığı incelemenin bitmesinden ve başvuru sahibi tarafından 56 ncı madde hükmüne göre tekniğin bilinen durumu ile ilgili araştırma yapılmasını talep etmesinden sonra yapılır.

Yayınlanan başvurular, Yönetmelikte şekil ve şartları tesbit edilen hususları kapsayacak şekilde, ilgili bültende periyodik olarak duyurulur.

Başvuru sahibinin talebi üzerine bu maddenin birinci fıkrasında sözü edilen onsekiz aylık süre dolmamış olsa bile, başvuru, bu maddede belirtilen şartlara uygun olarak Enstitü tarafından yayınlanır.

Tekniğin Bilinen Durumu İle İlgili Araştırma Yapılmasının Talep Edilmesi ve Ücretinin Ödenmesi

Madde 56 – Başvuru sahibi, başvuru tarihinden itibaren onbeş ay içinde tekniğin bilinen durumu ile ilgili araştırma yapılmasını Enstitü'den talep eder ve ilgili ücreti öder.

Başvuruda rüçhan hakkı talep edilmişse, söz konusu süre rüçhan hakkı tarihinden itibaren başlar.

(1) Bu maddede yeralan, "getirilmesi ve başvuru ücretinin ödenmesi ile başvuru tarihi kesinleşir." ibaresi yerine, 3/11/1995 tarih ve 4128 sayılı Kanununun 1 inci maddesiyle "getirilmesi ile başvuru tarihi kesinleşir." ibaresi getirilmiş olup, metne işlenmiştir.

Bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen süre, 54 üncü maddenin altıncı fıkrasında öngörülen bildirim yapıldığı anda dolmuşsa, başvuru sahibi, bu bildirim tarihinden itibaren bir ay içinde tekniğin bilinen durumu ile ilgili araştırma yapılmasını talep eder.

Başvuru sahibi, bu madde hükmüne göre, tekniğin bilinen durumu ile ilgili araştırma yapılmasını talep etmezse, başvuru geri alınmış sayılır.

Bir ek patent başvurusu ile ilgili olarak, tekniğin bilinen durumu ile ilgili araştırma yapılması, ancak asıl patent başvurusu ile birlikte istenmesi halinde veya daha önceki ek patent başvuruları için araştırma yapılmış veya araştırma yapılmasının talep edilmiş olması halinde istenebilir. Bu maddenin birinci ile dördüncü fıkrası hükümleri, ek patentler için de uygulanır.

Tekniğin Bilinen Durumu Konusundaki Araştırma Raporunun Düzenlenmesi, Tebliği ve Yayınlanması

Madde 57 – Enstitü tarafından, 54 üncü maddede öngörülen hükümler doğrultusunda başvurunun incelenmesi ve 56 ncı maddeye göre başvuru sahibinin tekniğin bilinen durumu konusunda araştırma yapılması talebinde bulunmasından sonra, tekniğin bilinen durumu ile ilgili araştırma yapılır.

Tekniğin bilinen durumu ile ilgili araştırma raporu, başvuru konusunu teşkil eden buluşun yenilik ve tekniğin bilinen durumunun aşılması niteliklerine dayanak teşkil edecek, tekniğin bilinen durumunun unsurlarını içerir.

Araştırma raporu, tarifname ve varsa resimler dikkate alınarak, istem veya istemler itibarıyla, Enstitü tarafından veya Enstitü tarafından belirlenecek milletlerarası niteliği tanınmış araştırma kuruluşları tarafından düzenlenir.

Araştırma raporu düzenlendikten sonra, başvuru sahibine tebliğ edilir. Raporla belirtilen referans patent ve yayınların kopyaları da başvuru sahibine rapor ile birlikte verilir.

Araştırma raporunun başvuru sahibine tebliğinden itibaren, 59 uncu madde hükmüne göre başvuru sahibine tanınan üç aylık süre dolduktan sonra, araştırma raporu Enstitü tarafından yayınlanır. (1)

Araştırma raporunun yayınlandığı ve başvuru sahibinin incelenerek patent verilmesi veya incelemesiz patent verilmesi sistemlerinden hangisini tercih ettiği, ilgili bültende ilan edilir.

Araştırma raporu düzenlendiği tarihte, patent başvurusu daha önce yayınlanmamış ise, araştırma raporu, patent başvurusu ile birlikte yayınlanır.

Yetersizlik Nedeniyle Araştırma Raporunun Düzenlenememesi

Madde 58 – Tarifnamenin veya istem veya istemlerin yeterince açık olmaması araştırma raporunun düzenlenmesini kısmen veya tamamen engelliyorsa, Enstitü, araştırma raporunun düzenlenebilmesi için söz konusu yetersizliğin giderilmesini ister. Bu yetersizlik, Yönetmelikte yazılı süre içinde giderilmediği takdirde, başvuru sahibinin itiraz hakkı saklı kalmak üzere, araştırma raporunun düzenlenemeyeceği kararı başvuru sahibine bildirilir. Kısmen yetersizlik durumunda, araştırma raporu yeterince açık olan istem veya istemler için düzenlenir.

İnceleme Sisteminin Tercih Edilmesi

Madde 59 – 62 nci madde hükmüne göre patent verilebilirlik şartları açısından gerekli incelemenin Enstitü tarafından yapılabilmesi için, başvuru sahibi incelenerek patent verilmesi sistemini tercih ettiğini, araştırma raporunun kendisine tebliği tarihinden itibaren üç ay içinde Enstitü'ye bildirir. Söz konusu süre içinde bu bildirim yapılmaması halinde, incelemesiz patent verilmesi sisteminin tercih edildiği kabul edilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İNCELEMESİZ PATENT VERİLME SİSTEMİ

İncelemesiz Patent Verilmesi

Madde 60 – Üçüncü kişiler, Yönetmelikte belirtilen şekilde ve araştırma raporunun yayınlandığı tarihten itibaren altı ay içinde, araştırma raporunun içeriği hakkında, ilgili belgeleri de eklemek suretiyle, görüşlerini Enstitü'ye bildirebilir.

(1) Bu fıkrada yeralan, "62 nci" ibaresi yerine, 3/11/1995 tarih ve 4128 sayılı Kanununun 1 inci maddesiyle "59 uncu" ibaresi getirilmiş olup, metne işlenmiştir.

Üçüncü kişilerin araştırma raporuna ilişkin görüşlerini bildirmesi için tanınan sürenin dolmasından sonra, Enstitü, üçüncü kişiler tarafından araştırma raporu ile ilgili olarak bildirilen yazılı görüşleri , görüşleri kanıtlayan belgeler ile birlikte, başvuru sahibine bildirir.

Başvuru sahibi araştırma raporu ile ilgili kendi görüşlerini, üçüncü kişilerin araştırma raporuna ilişkin görüşlerine karşı, bu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen üçüncü kişilerin görüşlerinin bildirim tarihinden itibaren üç ay içinde ileri sürebilir ve gerekli görürse istem veya istemlerinde değişiklik yapabilir.

Enstitü, 57 nci maddeye göre düzenlenen tekniğin bilinen durumu ile ilgili araştırma raporunu ve varsa üçüncü kişilerin araştırma raporuna ilişkin görüşlerini dikkate almaksızın, başvuru sahibinin raporla ilgili karşı görüşlerini bildirmesi için belirlenen süre dolduktan sonra, incelemesiz patent verilmesine karar verir.

Verilen karara uygun olarak gerekli ücretler ödendikten sonra, Enstitü, başvuru tarihinden itibaren yedi yıl süre ile geçerli olmak üzere, patenti verir ve patentin verildiğini ilgili bültende ilan eder.

Verilen patente ilişkin belgeler, tekniğin bilinen durumu ile ilgili araştırma raporu ve bu rapora üçüncü kişiler tarafından verilen bütün görüşler, toplumun incelemesine açılır. Patent istem veya istemlerinde bir değişiklik olmuşsa, bütün değişiklikler, değişiklik tarihleri de belirtilerek toplumun incelemesine açılır.

İncelemesiz verilen patentin konusunun gerçekliliği ve yararlılığı devletçe garanti edilmez. İncelemesiz verilen patentin incelenmesi için talep yapılması şarttır. Bu talep, patent sahibi veya üçüncü kişiler tarafından, başvuru tarihinden itibaren en geç yedi yıl içinde yapılır. İnceleme ile ilgili ücret, talebi yapan tarafından ödenir.

İnceleme talebinin, başvuru tarihinden itibaren en geç yedi yıl içinde yapılmaması halinde patent hakkı sona erer. Yedi yıllık sürenin geçmesinden sonra, inceleme talebi yapılamaz.

Başvuru tarihinden itibaren en geç yedi yıl içinde inceleme yapılmasının talep edilmesi halinde, 62 nci maddede düzenlenen incelenerek patent verilme sistemi hükümleri uygulanır. Üçüncü kişilerin 62 nci maddenin ikinci fıkrası hükmüne göre patent verilebilirlik şartları açısından itiraz edebilmelerini sağlamak amacıyla, incelemesiz verilen patentin, inceleme talebinin yapıldığı ilgili bültende ilan edilir.

İncelemesiz Verilen Patentın İlanı ve Basılması

Madde 61 – Patent verilmesi ilgili bültende ilan edilir. Bu ilanda aşağıdaki bilgiler yer alır:

- a - Patent numarası;
- b - Buluşun tasnif sınıf veya sınıfları;
- c - Buluş konusunu tanımlayan açık bir unvan;
- d - Başvuru sahibinin adı, uyruğu, ikametgahı;
- e – Özet;
- f - Patent başvurusunun yayımlandığı bültenin ve patent başvurusu ile ilgili değişikliklerin ilan edildiği yayının veya yayınların tarihi ve sayısı;
- g - Patent verilmiş tarihi;
- h - Patent ile ilgili başvurulacak belgelerin, araştırma raporunun ve araştırma raporu itibariyle üçüncü kişiler tarafından ileri sürülen görüşlerin ve varsa başvuru sahibinin karşı görüşlerinin incelenmesinin mümkün olduğu hakkında bir açıklama;
- i - İncelemesiz patent verildiği hakkında açıklama;

Her patent, Enstitü tarafından fasikül halinde basılır ve talep edenlere verilir. Baskı, gerektiğinde çoğaltma suretiyle de sağlanabilir.

Her fasikül, bu maddenin birinci fıkrasında belirlenenlere ek olarak: tarifname, istem veya istemler ve varsa resimlerin tamamı ve tekniğin bilinen durumu ile ilgili araştırma rapo-

runun tam metni, ayrıca incelemesiz patent verilmesi kararının yayınlandığı bültenin sayısını da kapsar.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İNCELENEREK PATENT VERİLME SİSTEMİ

İncelenerek Patent Verilmesi

Madde 62 – 42 nci ila 58 inci maddelerde düzenlenen, patent başvurusu ve şartları ile başvurunun incelenmesine ilişkin hükümler, incelenerek patent verme sistemi için de uygulanır.

Tekniğin bilinen durumu ile ilgili yapılan araştırma raporunun yayınlanmasından sonra, üçüncü kişiler Yönetmelikte belirtilen şekilde ve altı ay içinde, yeniliğin bulunmadığı veya tekniğin bilinen durumunun aşılmadığı veya tarifnamenin yeterli olmadığı dahil, patentin verilebilirlik şartlarının mevcut olmadığını ileri sürebilir ve itiraz edebilir. Yapılan yazılı itiraza iddiayı kanıtlayan belgeler de eklenir.

Tekniğin bilinen durumu ile ilgili yapılan araştırma raporunun, 57 nci madde hükmüne göre yayınlanmasından sonra ve yayın tarihinden itibaren altı ay içinde, başvuru sahibi incelenerek patent verilmesi amacıyla buluş konusunun yeterince tanımlandığı, buluşun yeni olduğu ve tekniğin bilinen durumunun aşıldığı konusundaki incelemenin yapılmasını Enstitü'den talep eder. Bu incelemenin yapılabilmesi için üçüncü kişilere tanınan altı aylık itiraz süresinin bitmesi ve Yönetmelikte belirtilen inceleme ücretinin ödenmesi gerekir. İnceleme ücreti, bu maddenin ikinci fıkrasında yazılı süre içinde herhangi bir tarihte ödenebilir.

Bu maddenin ikinci fıkrasına göre üçüncü kişilerce itiraz edilmesi halinde, bütün itirazlar ve bunların kanıtları bekletilmeksizin başvuru sahibine bildirilir. Başvuru sahibi yapılan itirazlara itiraz süresinin bitiminden itibaren üç ay içinde ve talep ettiği takdirde üç aylık ek bir süre içinde cevap verebilir ve itirazları ortadan kaldırmaya yönelik gerekçeli görüşlerini ileri sürebilir, gerekli görürse tarifname, resim veya istem veya istemleri değiştirebilir.

Enstitü, bu maddenin dördüncü fıkrasında belirtilen süre bittikten sonra, patent verilebilirlik şartları bakımından gerekli incelemeyi başlatır. İncelemenin başlatılması için, başvuru sahibi tarafından süresi içinde yapılan itirazlara cevap verilmemiş olması engel teşkil etmez.

Enstitü, başvuruyu inceledikten sonra, eksiklik veya patent verilebilirlik şartlarının yeterliliği konusunda kararını verir. Bu kararında, kararın gerekçesinin dayanaklarını da bildirir. Enstitü tarafından yapılan bu inceleme, istem veya istemlerin kapsamı ile sınırlı olarak yapılır.

Enstitü, inceleme sonucunda başvurudaki eksiklik veya patent verilebilirlik şartlarının yeterliliği açısından düzenlediği inceleme raporunu, raporun gerekçesinin dayanaklarını da açıklamak suretiyle, başvuru sahibine bildirir ve eksiklikleri gidermesi, istem veya istemlerde değişiklik yapması ve itiraz edebilmesi için altı ay süre tanır.

Başvuru sahibi, Enstitü'nün inceleme raporunda bildirilen olumsuz görüşleri gidermeye yönelik gerekçeli görüşlerini ileri sürebilir ve gerekli gördüğü takdirde başvuruda değişiklik yapabilir.

Enstitü, başvuru sahibi tarafından ileri sürülen görüşleri ve eğer varsa başvurudaki değişiklikleri inceler. İnceleme raporundaki farklı görüşlerin giderilmediğine karar verirse, bu kararı ile ilgili gerekçesinin dayanaklarını da bildirerek, başvuru sahibine karşı görüşlerini ileri sürebilmesi için üç ay süre tanır.

Başvuru sahibi, incelemenin bu safhasında karşı görüşlerin giderilmesine yönelik kendi görüşlerini ileri sürebilir ve gerekli görürse başvuruda değişiklik yapabilir.

Enstitü, başvuru sahibinin görüşlerini ve eğer varsa başvurudaki değişiklikleri inceledikten sonra kesin kararını verir. Enstitü'nün kesin kararı, istem ve istemlerin tamamı veya bir kısmı için patent verilmesi şeklinde olabilir.

Enstitü, hiç bir itirazın yapılmadığını ve patent verilmesine ilişkin şartları engelleyen bir durumun olmadığını inceleme sonucunda tespit ederse, patentin verilmesine karar verir ve kararı başvuru sahibine tebliğ eder.

Verilen karara göre gerekli ücretler ödendikten sonra Enstitü istenen patenti verir.

İncelenerek patent verilme sistemi ile verilen patentin konusunun gerçekliliği ve yararlılığı devletçe garanti edilmez.

İncelenerek Verilen Patentın İlanı ve Basılması

Madde 63 – Patentın verilmesi ilgili bültende ilan edilir. Bu ilanda aşağıdaki bilgiler yer alır:

a - Patent Numarası;

b - Buluşun tasnif sınıf veya sınıfları;

c - Buluş konusunu tanımlayan açık bir unvan;

d - Patent sahibinin adı, uyruğu, ikametgahı;

e – Özet;

f - Patent başvurusunun yayımlandığı bültenin ve patent başvurusu ile ilgili değişikliklerin ilan edildiği yayının veya yayınların tarih ve sayısı;

g - Patentın verilmiş tarihi,

h - Patent ile ilgili başvurulacak belgelerin, araştırma raporunun, Enstitü tarafından yapılan inceleme itibarıyla yenilik, tekniğin bilinen durumunun aşılması ve tarifnamenin yeterliliği konusunda varılan sonucu gösteren karar ile yapılmış itirazların incelenmesinin mümkün olduğu hakkında açıklama;

i - Yenilik ve tekniğin bilinen durumunun aşılması konusunda yapılan inceleme sonucunda patentin verildiği hakkında açıklama,

Her patent Enstitü tarafından fasikül halinde basılır ve talep edenlere verilir. Baskı gerektiğinde çoğaltma suretiyle de sağlanabilir.

Her fasikül bu maddenin birinci fıkrasında belirtilenlere ek olarak, tarifname, istem veya istemler, varsa resimler, tekniğin bilinen durumu ile ilgili yapılan araştırma raporunun tam metni patent verilme kararının ilan edildiği bültenin tarih ve sayısını da kapsar.

BEŞİNCİ BÖLÜM

PATENT BAŞVURUSU İLE İLGİLİ ŞEKLİ İŞLEMLER

Patent İstemlerinde Değişiklik

Madde 64 – İmla hataları yapılması, yanlış evrak verilmesi gibi belirgin hataların düzeltilmesi dışında, patent istem veya istemlerinin değiştirilebilmesi, ancak bu Kanun Hükmünde Kararnamenin açıkça izin verdiği hallerde ve yalnız patent verilmesi işlemleri safhasında yapılabilir.

Başvuru sahibinin, yukarıdaki fıkra hükmüne uygun olarak, patent istem veya istemlerinde bir değişiklik yapabilmesi için, başvuru üzerinde Patent Sicili'nde hakları kayıt edilmiş kişilerden izin alması zorunlu değildir.

Patent istem veya istemlerinde yapılacak değişikliklerle başvurunun kapsamı genişletilemez.

Patent Başvurusunun Faydalı Model Başvurusuna Değiştirilmesi

Madde 65 – Başvuru sahibi, aşağıdaki bendlerde belirtilen şartlara uymak kaydıyla, başvuru konusunun faydalı model belgesi verilerek korunmasını talep edebilir.

a - İncelemesiz patent verilmesi söz konusu ise, bu talep en geç araştırma raporuna görüş bildirilmesi için 60 nci maddenin birinci fıkrası hükmüne göre kabul edilen sürenin bitimine kadar yapılabilir.

b - İncelenerek patent verilmesi söz konusu ise, bu talep, engeç Enstitü tarafından yapılan incelemeye cevap olarak sunulan itiraz ve görüşlerin verilmesi için 62 nci maddenin dördüncü fıkrası hükmüne göre kabul edilen sürelerin bitimine kadar yapılabilir.

Patent başvurusu konusunun değişiklik talebi sonucu faydalı model belgesi verilerek korunması, ilk başvuru için rüçhan hakkı talep edilmiş ise aynı rüçhan hakkı tanınarak, ilk patent başvurusu tarihinden itibaren geçerli olur.

Enstitü 54 üncü madde hükmüne göre yaptığı inceleme sonucunda, başvuruyu faydalı model belgesi verilmesi amacıyla değiştirmesi için başvuru sahibine teklif yapabilir. Başvuru sahibi bu teklifi kabul veya red etmekte serbesttir. Başvuru sahibi Enstitü tarafından yapılan bu değiştirme teklifi karşısında açıkça bir değiştirme talebinde bulunmazsa teklif red edilmiş sayılır. Bu durumda işlem başvuru konusuna patent verilmesi doğrultusunda devam eder.

Başvuru sahibi, patent yerine faydalı model belgesi verilmesi için bir değiştirme talebi yapmış ise, başvurunun faydalı model belgesi başvurusuna çevrilerek işlem göreceğini ve bunun için Yönetmelikte tesbit edilen süre içinde, verilmesi gerekli belgeler Enstitü tarafından başvuru sahibine bildirilir.

Başvuru sahibi, bu süre içinde gerekli belgeleri vermediği takdirde, değişiklik talebi yapılmamış sayılır ve başvuru, patent başvurusu olarak işlem görür.

Patent başvurusunun ilan edilmesinden sonra, başvurunun değiştirilmesinin kabulü konusundaki Enstitü kararı ilgili bültende yayınlanır.

Başvurunun Geri Çekilmesi

Madde 66 – Patent başvurusu patentin verilmesinden önce başvuru sahibi tarafından her zaman geri çekilebilir.

Patent başvurusu üzerinde Patent Sicili'nde hak tesis etmiş üçüncü kişilerin rızası olmaksızın başvuru geri çekilemez.

Patent Başvuru Dosyalarının incelenme Şartları

Madde 67 – Henüz yayınlanmamış patent başvurularının dosyaları başvuru sahibinin yazılı izni olmadan üçüncü kişiler tarafından incelenemez.

Başvuru sahibinin, başvurusundan doğan haklarını, kendilerine karşı ileri sürmek istediğini ispat edebilen üçüncü kişiler, başvuru sahibinin izni olmaksızın, henüz yayınlanmamış patent başvurusu dosyasını inceleyebilir.

45 inci maddeye göre ayrılan bir başvurunun, 12 nci maddeye göre yapılan yeni bir patent başvurusunun veya 65 inci maddeye göre değiştirilmiş başvurunun yayınlanması halinde asıl başvuru dosyası, başvuru sahibinin izni olmaksızın, başvurunun yayınlanmasından önce üçüncü kişiler tarafından incelenebilir.

Patent başvurusunun yayınlanmasından sonra, patent başvurusu veya patente ilişkin dosya, Yönetmelikte tespit edilen sınırlamalar dahilinde incelenebilir.

Yayınlanmadan önce red edilen veya geri çekilen başvuru dosyası üçüncü kişiler tarafından incelenemez.

Geri Çekilen Başvurunun Yenilenmesi

Madde 68 – 55 inci madde hükmüne göre yayınlanmış olan bir patent başvurusu geri çekildiği takdirde, aynı buluş hakkında yeniden patent başvurusu yapılamaz.

55 inci madde hükmüne göre henüz yayınlanmamış bir patent başvurusu geri çekildiği takdirde, aynı buluş hakkında ilk başvuru sahibi yeniden patent başvurusu yapabilir. Ancak, koruma son başvuru tarihinden itibaren başlar.

Patent Başvurusu veya Patent Numarasının Belirtilme Zorunluluğu

Madde 69 – Bir patent başvurusundan veya verilmiş bir patentten doğan haklarını üçüncü kişilere karşı ileri sürmek isteyen kişi, patent başvurusunun veya patentin numarasını söz konusu üçüncü kişilere bildirmek zorundadır.

Bir ürünün, bunun etiketlerinin veya ambalajlarının veya her türlü ilan veya reklam veya basılı evrakın üzerinde bir patent başvurusu veya verilmiş bir patentten doğan bir korumanın

mevcut olduğu izlenimini veren beyanların bulunması halinde, beyanları koyan kişi patent başvurusu veya patentin numarasını belirtmek zorundadır.

ALTINCI BÖLÜM
PATENT VERİLDİKTEN SONRA PATENT VERİLMESİNDE ŞEKLİ EKSİKLİKLERE İTİRAZ

Şekli Eksikliklere İtiraz

Madde 70 – Üçüncü kişiler, buluşun bütünlüğü esasıyla ilgili 45 inci madde hükmü hariç olmak üzere, 42 nci ila 63 üncü maddelerde belirtilen işlemlerde şekli eksiklikler yapıldığı gerekçesiyle, patentin verilmesine karşı Enstitü nezdinde itiraz edebilir. Bu itiraz için üçüncü kişilerin araştırma raporuna önceden görüş bildirmiş olmaları veya incelenerek patent verilmesi sisteminde itiraz yapmış olmaları gerekmez.

İncelemesiz patent verilmesi sistemine göre verilen patentin yeniliğinin olmadığı veya tekniğin bilinen durumunun aşılmadığı konuları itiraz konusu yapılamaz.

Şekli Eksikliklere İtirazın Etkisi

Madde 71 – Enstitü tarafından yapılan inceleme sırasında, buluşun bütünlüğü konusu dışında, patent verilmesi işlemleri ile ilgili şekli bir işlem yerine getirilmemişse veya önemli bir şekli işlemde eksiklik yapılmışsa itirazın bu noktada giderilmesine ilişkin Enstitü tarafından verilecek karar, patent verilmesi ile ilgili işlemlerin geçersizliği ve eksikliğin yapıldığı yere kadar geriye dönülmesi ve işlemlerin yeniden yapılması sonucunu doğurur.

BEŞİNCİ KISIM
PATENTTEN DOĞAN HAKLARLA İLGİLİ HÜKÜMLER

Patentin Süresi

Madde 72 – İncelenerek verilen patentin süresi başvuru tarihinden itibaren hesaplanan ve uzatılmayan yirmi yıldır.

İncelemesiz verilen patentin süresi yedi yıldır. İnceleme talebinin yedi yıllık süre içinde yapılması ile inceleme sonucunda patent verilmesine kesin olarak karar verilmesi halinde patentin süresi başvuru tarihinden itibaren hesaplanan yirmi yıla tamamlanır.

Patentten Doğan Hakkın Kapsamı

Madde 73 – Patent hakkı sahibi, buluşun yeri, teknoloji alanı ve ürünlerin ithal veya yerli üretim olup olmadığı konusunda herhangi bir ayırım yapmaksızın patent hakkından yararlanır.

Patent sahibinin, üçüncü kişiler tarafından izinsiz olarak aşağıda sayılanların yapılmasını önleme hakkı vardır.

a - Patent konusu ürünün üretilmesi, satılması, kullanılması veya ithal edilmesi veya bu amaçlar için kişisel ihtiyaçtan başka herhangi bir nedenle olursa olsun elde bulundurulması;

b - Patent konusu olan bir usulün kullanılması;

c - Kullanılmasının yasak olduğu bilinen veya bilinmesi gereken usul patentinin kullanılmasının üçüncü kişiler tarafından başkalarına teklif edilmesi,

d - Patent konusu usul ile doğrudan doğruya elde edilen ürünlerin satışa sunulması veya kullanılması veya ithal edilmesi veya bu amaçlar için kişisel ihtiyaçtan başka herhangi bir nedenle olursa olsun elde bulundurulması.

Madde 73/A – (Ek : 3/11/1995 - 4128/1 md.;Değişik:22/6/2004 – 5194/2 md.)

Bu Kanun Hükmünde Kararname kapsamında;

a) 44 üncü maddede yazılı açıklamayı patent veya faydalı model başvurusu açısından gerçeğe aykırı olarak yapanlar, patentli veya faydalı modellen bir eşya veya ambalajı üzerine haklı olarak konulmuş patent veya faydalı model olduğunu belirten işareti yetkisi olmadan kaldıranlar veya kendisini haksız olarak patent veya faydalı model başvurusu sahibi veya patent veya faydalı

model sahibi olarak gösterenler hakkında bir yıldan iki yıla kadar hapis cezasına veya ondörtmilyar liradan yirmiyedimilyar liraya kadar ağır para cezasına veya her ikisine,

b) Mevcut olmadığını veya üzerinde tasarruf yetkisi bulunmadığını bildiği veya bilmesi gerektiği halde 86 ncı maddede yazılı haklardan birini veya bu hakla ilgili lisansı başkasına devreden, veren, rehmeden, bu haklar üzerinde herhangi bir tasarrufta bulunanlar ile patent veya faydalı modelle korunan bir buluşun sahibi olmadığı veya bunların koruma süresinin bittiği veya 129, 133 veya 165 inci maddelerde yazılı sebeple patentin veya faydalı modelin hükümsüzlüklerine veya sona ermelerine karar verilmesine rağmen, satışa çıkardığı eşyaya veya ambalajlarına veya ticarî evrakına veya ilânlarına, korunan bir patentle veya faydalı modelle ilgili olduğu kanısını uyandıracak şekilde işaretler koyan veya ilân ve reklamlarda bu tarzda yazı ve işaretler kullananlar hakkında iki yıldan üç yıla kadar hapis cezasına veya yirmiyedimilyar liradan kırkaltımilyar liraya kadar ağır para cezasına veya her ikisine,

c) 136 ncı maddede yazılı fiillerden birini gerek faydalı model, gerek patentli buluş açısından işleyenler hakkında iki yıldan dört yıla kadar hapis cezasına veya yirmiyedimilyar liradan kırkaltımilyar liraya kadar ağır para cezasına veya her ikisine, ayrıca işyerlerinin bir yıldan az olmamak üzere kapatılmasına ve aynı süre ticaretten men edilmelerine,

Hükmolunur.

(a), (b) ve (c) bentlerinde sayılan suçlar, hizmetlerini yaptıkları sırada bir işletmenin çalışanları tarafından doğrudan doğruya veya emir üzerine işlenmişse çalışanlar ve suçun işlenmesine mani olmayan işletme sahibi, müdür veya temsilcisi ve hangi unvan ve sıfatla olursa olsun işletmeyi fiilen yöneten kişi de aynı surette cezalandırılır. Bir tüzel kişinin işleri yürütülürken, 136 ncı maddede sayılan suçlardan biri işlenirse, tüzel kişi, masraflar ve para cezasından müteselsilen sorumlu olur. Fiile iştirak edenler hakkında, olayın mahiyetine göre 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 64, 65, 66 ve 67 nci maddeleri hükümleri uygulanır. Yukarıda sayılan suçlardan dolayı kovuşturma şikâyete bağlıdır.

Bu madde hükümlerinin uygulanmasında 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 344 üncü maddesinin birinci fıkrasının (8) numaralı bendi uygulanmaz. Patentten veya faydalı modelden doğan hakları tecavüze uğrayandan başka, 136 ncı maddede sayılanlar dışında kalan suçlarda Enstitü, 44 üncü maddede yazılı açıklamanın gerçeğe aykırı olarak yapılması ile patent veya faydalı modelle korunan bir buluşun sahibi olmadığı veya patentin veya faydalı modelin koruma süresinin bittiği veya hükümsüzlüğü veya sona erme durumlarında, kendisinin veya başkasının imâl ettiği veya satışa çıkardığı eşyaya veya ambalajlarına veya ticarî evrakına veya ilânlarına, korunan bir patent veya faydalı modelle ilgili olduğu kanısını uyandıracak şekilde işaretler koyma veya bu amaçla ilân ve reklamlarda bu tarzda yazı ve işaretler kullanılması durumlarında, 8.3.1950 tarihli ve 5590 sayılı Kanun veya 17.7.1964 tarihli ve 507 sayılı Kanuna tâbi kuruluşlar ve tüketici dernekleri de şikâyet hakkına sahiptir. Şikâyetin, fiil ve failden haberdar olma tarihinden itibaren iki yıl içinde yapılması gerekir.

Bu kapsamdaki suçlarla ilgili şikâyetler, acele işlerden sayılır. Patent veya faydalı model başvurusu veya patentten veya faydalı modelden doğan haklara tecavüz dolayısıyla üretilmesi veya kullanılması cezayı gerektiren eşya ile bu eşyaları üretmeye yarayan araç, gereç, cihaz, makine gibi vasıtaların zapt edilmesi veya el konulması veya yok edilmesinde, 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 36 ncı maddesi hükmü ile 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun ilgili hükümleri uygulanır.

Patent Unsurlarının Üçüncü Kişilerce Kullanılması

Madde 74 – Patent sahibinin,patent konusu buluşun uygulanmasını mümkün kılan ve buluşun esasını teşkil eden bir kısmı ile ilgili unsurların veya araçların üçüncü kişiler tarafından,patent konusu buluşu kullanmaya yetkili olmayan kişilere verilmesini önleme hakkı vardır. Bu hükmün uygulanabilmesi için, söz konusu üçüncü kişilerin, bu unsurların veya araçların buluşu uygulamaya yeterli olduğunu ve bu amaçla kullanılacağını bilmeleri veya bu durumun yeterince açık olması gerekir.

Bu maddenin birinci fıkrasında sözü edilen unsurlar veya araçlar piyasada her zaman bulunabilen ürünler ise, üçüncü kişiler, söz konusu kişileri belirtilen fiilleri yapmaya tahrik etmediği takdirde bu maddenin birinci fıkrası hükmü uygulanmaz.

75 inci maddenin (a), (b) ve (c) bentlerinde gösterilen fiilleri yapanlar, bu maddenin birinci fıkrası hükmüne göre patenti kullanmaya yetkili olmayan kişiler sayılmaz.

Patentten Doğan Hakların Kapsamının Sınırları

Madde 75 – Aşağıdaki fiiller patentten doğan hakların kapsamı dışında kalır:

a - Sınai veya ticari bir amaç taşımayan ve özel maksatla sınırlı kalan fiiller;

b - Patent konusu buluşu içeren deneme amaçlı fiiller;

c - Sadece bir reçetenin oluşturulması için eczanelerde yapılan ilaçların seri üretim olmadan hazırlanarak kullanılması ve bu şekilde hazırlanan ilaçlara ilişkin fiiller;

d - Patent konusu buluşun Paris Anlaşması'na dahil ülkelerin gemi veya uzay aracı veya uçak veya kara nakil araçlarının yapımında veya çalıştırılmasında veya bu araçların ihtiyaçlarının karşılanmasında, söz konusu araçların geçici veya tesadüfi olarak Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde bulunması şartıyla kullanılması;

e - 7.12.1944 tarihli Milletlerarası Sivil Havacılık Anlaşması'nın 27 nci maddesinde öngörülen fiiller bir devletin havaaracı ile ilgili ise, bu araçlara bu maddenin hükümleri uygulanır.

f- (**Ek:22/6/2004 – 5194/3 md.**) İlaçların ruhsatlandırılması ve bunun için gerekli test ve deneyler de dahil olmak üzere, ruhsat konusu buluşu içeren deneme amaçlı fiiller.

Patentten Doğan Hakkın Tüketilmesi

Madde 76 – Patent sahibi veya onun izni ile Türkiye'de satışa sunulmuş olan patentli ürünlerle ilgili fiiller patentten doğan hakkın kapsamı dışında kalır.

Ön Kullanım Hakkı

Madde 77 – Patent başvurusunun yapıldığı tarih ile rüçhan hakkı tarihi arasında buluşu iyi niyetli olarak ülke içinde kullanmakta olan veya kullanım için ciddi ve gerçek tedbirler almış kişi veya kişilere karşı, patent konusunu aynı şekilde kullanmaya devam etmelerini veya alınmış tedbirlere uygun olarak kullanmaya başlamalarını önlemeye buluş sahibinin hakkı yoktur. Ancak, üçüncü kişilerin patent konusunu kullanmaya devam etmeleri veya alınmış tedbirlere uygun kullanımları sahip oldukları işletmenin makul ihtiyaçlarını giderecek ölçüde olabilir. Bu kullanma hakkı ancak işletme ile birlikte devredilebilir.

Bu maddenin birinci fıkrasında sözü edilen kişilerce satışa sunulmuş olan ürünlerle ilgili faaliyetler, patent sahibinin 76 ncı madde anlamında patentten doğan hakkının kapsamı dışında kalır.

Önceki Tarihli Patentlerin Etkisi

Madde 78 – Patent sahibi patentini kendi patentinden daha önceki rüçhan tarihine sahip olan patent sahiplerinin açmış olduğu patente tecavüz davasında bir savunma gerekçesi olarak ileri süremez.

Patent Konularının Bağımlılığı

Madde 79 – Patent konusu buluşun kullanılması, önceki tarihli bir patentle korunan buluşun kullanılması ile mümkün olması halinde bu husus patentin geçerliğine hiç bir engel teşkil etmez. Böyle bir durumda, ne önceki tarihli patent sahibi, sonraki tarihli patenti onun geçerli olduğu süre içinde sahibinin izni olmaksızın kullanabilir, ne de sonraki tarihli patent sahibi önceki tarihli patentin geçerliliği süresince, sahibinin izni olmaksızın patent konusunu kullanabilir. Ancak, sonraki tarihli patent sahibi, önceki tarihli patent sahibinin iznini almış veya o patent üzerinde zorunlu lisans elde etmişse, önceki tarihli patenti de kullanabilir.

Patentin Kullanımının Sınırları

Madde 80 – Bir patent konusunun kullanımı yasalara veya genel ahlaka veya kamu düzenine veya genel sağlığa zarar verecek şekilde olamayacağı gibi; bu kullanım, mevcut veya gelecekte kabul edilecek belirli veya belirsiz süreli kanuni yasaklamalara ve sınırlamalara da bağlı olacaktır.

Kanuni Tekel

Madde 81 – Konusu tekel mevzuatına tabi olan bir buluş için patent verildiğinde, tekel sahibinin buluşu kullanabilmesi patent sahibinin iznine bağlıdır. Tekel sahibi iştiğal ettiği sanayi alanında dikkate değer teknik bir ilerlemeyi sağlayabilecek buluşları, bunların kullanım hakkını elde ederek uygulamakla yükümlüdür.

Tekel sahibi patent konusu buluşun kullanımını elde etmek için, patent sahibinden izin vermesini talep etmek hakkına sahiptir. Tekel sahibi böyle bir talepte bulunduğu anda patent sahibi ondan patenti devir almasını isteyebilir. Patent konusu buluşun kullanılması karşılığında veya patentin tekel sahibince devir alınması halinde ödenecek bedel taraflarca birlikte belirlenir. Bu konuda anlaşma sağlanamazsa bedeli mahkeme tespit eder.

Bu maddenin ikinci fıkrası hükümleri saklı kalmakla birlikte tekel patentin verilmesinden sonra oluşmuşsa, patent sahibi tekel sahibinden buluşun kullanılmakta olduğu işletme veya tesisatı da devir almasını talep etmek hakkına sahiptir. Tarafların ödenecek bedel konusunda anlaşmaya varamamaları halinde, bedeli mahkeme tespit eder.

Mevcut bir kanuni tekel yüzünden bir patent konusu buluş kullanılamıyorsa, söz konusu patent için yıllık ücret ödenmez.

Patent Başvurusunun Yayınlanmasının Etkileri

Madde 82 – Patent başvurusunun ilgili bültende yayınlandığı tarihten itibaren ve başvuru yürürlükte kaldığı sürece, bu Kanun Hükümünde Kararname hükümlerine göre verilen patentlerin sahiplerine tanınan koruma patent başvurusu sahibi için de tanınır.

Patent başvurusu sahibinin izni olmadan, başvuru konusu buluşu kullanan kişi, patent başvurusu veya patent başvurusunun kapsamından haberdar edilmiş ise, yukarıda sözü edilen koruma, başvurunun yayınlandığı tarihten önce de söz konusu olur.

Patent başvurusunun konusu, mikroorganizmalarla ilgili bir usule ilişkin ise, koruma mikroorganizmanın ilgilenenlerin ulaşabileceği hale gelmesinden itibaren başlar.

Patent başvurusu, geri çekilmiş olması halinde veya geri çekilmiş olarak kabul edildiği takdirde veya kesinleşmiş bir karar itibarıyla red edildiği takdirde, bu maddenin birinci ila üçüncü fıkralarında belirtilen sonuçları hiç doğurmamış sayılır.

Patent Başvurusu veya Patentten Doğan Koruma Kapsamı ve İstem veya İstemlerin Yorumlanması

Madde 83 – Patent başvurusu veya patentten doğan korumanın kapsamı istem veya istemler ile belirlenir. İstem veya istemler tarifname ve resimler esas alınarak yorumlanır.

İstem veya istemler, bir yandan patent başvurusu veya patent sahibine hakkı olan korumayı sağlayacak ve diğer yandan üçüncü kişilere de korumanın kapsamı açısından makul bir düzeyde kesinlik ifade edecek şekilde birlikte yorumlanır.

Patent başvurusu yapılmış olan beşeri, veteriner ve zirai ilaçların imalat ve satış ruhsatlarının tasdiki için ilgili makamlarca talep edilen ve yaratılmaları ve birikimleri önemli bir gayret ve masraf gerektiren ve sahipleri tarafından umuma açıklamamış olan bilgi ve test sonuçları talep sahibi makam tarafından gizli tutulur. Bilgi ve test sonuçlarını talep eden makam bunların haksız kullanımının önlenmesi için gerekli tedbirleri alır.

İstem veya istemler, kullanılan kelimelerle sınırlı olarak yorumlanamaz. Bununla beraber, patent başvurusu veya patentten doğan koruma kapsamının tesbitinde istem veya istemler, buluşu yapan tarafından düşünülen fakat istem veya istemlerde talep edilmeyen, buna karşılık ilgili teknik alanda uzman bir kişi tarafından tarifname ve resimlerin yorumlanması ile ortaya çıkacak özellikleri kapsayacak şekilde kabul edilmez.

Patent başvurusu veya patentten doğan koruma kapsamının belirlenmesinde tecavüzün varlığının ileri sürüldüğü tarihte, istem veya istemlerde belirtilmiş unsurlara eşdeğer nitelikte olan unsurlar da dikkate alınır.

Tecavüzün varlığının ileri sürüldüğü tarihte, eşdeğer unsur, esas itibarıyla aynı işlevi görüyorsa ve bunu aynı şekilde gerçekleştiriyorsa ve istem veya istemlerde talep edilen unsur

ile aynı sonucu ortaya çıkarıyorsa, genel olarak istem veya istemlerde talep edilen unsurun eşdeğeri olarak kabul edilir.

İstem veya istemlerin kapsamını belirlemek için patentin verilmesi ile ilgili işlemler sırasında veya patentin geçerliliği süresince, koruma kapsamının belirlenmesinde patent başvurusu veya patent sahibinin beyanları dikkate alınır.

Patent, buluşun işlev veya sonuçlarının örneklerini veya buluşun bir düzenlenmesinin örneklerini kapsıyorsa, istem veya istemler bu örneklerle sınırlanmış olarak yorumlanmaz. Özellikle, ürün veya usulün sahip olduğu ilave özelliklerin patentte açıklanan örneklerde bulunmaması, bu örneklerde bulunan özellikleri kapsamaması veya bu örneklerde belirtilen her amaç veya özelliği gerçekleştirememesi hallerinde, ürün veya usul istem veya istemler ile sağlanan koruma kapsamının dışında tutulmaz.

Usul Patentleri İle İlgili Haklar

Madde 84 – Belirli bir ürünün elde edilmesine ilişkin bir usul patentinin sahibi, söz konusu ürünün Türkiye'ye ithal edilmesi halinde, bu Kanun Hükmünde Kararnamenin Türkiye'de o ürünün elde edilmesi ile ilgili olarak kendisine tanınmış olan haklardan, ithal edilen bu ürünler için de, aynı şekilde yararlanır.

Patent konusunun yeni ürün veya maddelerin elde edilmesine ilişkin bir usul olması halinde, aynı özellikleri taşıyan her ürün ve maddenin patent verilmiş buluş konusu usule göre elde edilmiş olduğu kabul edilir. Aksini savunan kişi, bunu ispatla yükümlüdür.

Bu maddenin ikinci fıkrasında sözü edilen aksini savunma durumunda davalının üretim ve işletme sınırlarının korunmasındaki haklı menfaati gözönünde tutulur.

ALTINCI KISIM PATENT BAŞVURUSU VE PATENT ÜZERİNDE TASARRUFLAR BİRİNCİ BÖLÜM ORTAKLIK

Ortaklık İlişkisi

Madde 85 – Patent başvurusu veya patent bölünmeksizin birden çok kişiye aitse, hak üzerindeki ortaklık taraflar arasındaki anlaşmaya göre; böyle bir anlaşma yoksa Medeni Kanun'daki müşterek mülkiyete ilişkin hükümlere göre düzenlenir.

Her hak sahibi diğerlerinden bağımsız olarak aşağıdaki işlemleri kendi adına yapabilir:

a - Hak sahibi, kendisine düşen pay üzerinde serbestçe tasarrufta bulunabilir. Payın üçüncü kişiye devir edilmesi halinde, diğer pay sahiplerinin önalım hakkını kullanabilmeleri için, durum iki ay içinde Enstitü tarafından diğerlerine bildirilir. Önalım hakkı, bildirim tebellüğünden itibaren bir ay içinde kullanılır.

b - Hak sahibi, diğer hak sahiplerine bir bildirimde bulunduktan sonra buluşu kullanabilir.

c - Hak sahibi, patent başvurusunun veya patentin korunması için gerekli önlemleri alabilir.

d - Hak sahibi, birlikte yapılan patent başvurusu veya alınan patentten doğan hakların herhangi bir şekilde tecavüze uğraması halinde üçüncü kişilere karşı hukuk veya ceza davası açabilir. Diğer hak sahiplerinin davaya katılabilmeleri için, durum davayı açan tarafından davanın açıldığı tarihten itibaren bir ay içinde kendilerine bildirilir.

Buluşun kullanılması amacı ile üçüncü kişilere lisans verilmesi, hak sahiplerinin tamamının karar vermesiyle mümkündür. Ancak mahkeme, mevcut şartları göz önünde tutarak, hakkaniyet düşüncesiyle, bu yetkiyi hak sahiplerinden sadece birine de verebilir.

İKİNCİ BÖLÜM
PATENT BAŞVURUSU VE PATENT ÜZERİNDE HAK TESİSİ

Hak Tesisi

Madde 86 – Patent başvurusu veya patent başkasına devir edilebilir, miras yolu ile intikal edebilir, kullanma hakkı lisans konusu olabilir. Patent başvurusu veya patent rehin edilebilir. Rehin hakkı bakımından Medeni Kanun'un rehin hakkına ilişkin hükümleri uygulanır.

Patent başvurusu ve patent üzerinde sağlararası işlemler yazılı şekle tabidir.

Patentin Bölünmezliği

Madde 87 – Patent başvurusu veya patent üzerinde birden çok kişinin hak sahipliği söz konusu olsa bile bunların devri veya üzerlerinde bir hak tesisi için bölünebilmeleri mümkün değildir.

Sözleşmeye Dayalı Lisans

Madde 88 – Patent başvurusunun veya patentin kullanma hakkı, milli sınırların bütünü içinde veya bir kısmında geçerli olacak şekilde, lisans sözleşmesine konu olabilir. Lisans, inhisari lisans veya inhisari olmayan lisans şeklinde verilebilir.

Bu maddenin birinci fıkrasında öngörülen sözleşme şartlarının lisans alan tarafından ihlali halinde, patent başvurusu veya patentten doğan haklar, patent sahibi tarafından lisans alana karşı, dava yoluyla ileri sürülebilir.

Aksi sözleşmede kararlaştırılmamışsa, lisans inhisari değildir. Lisans veren patent konusu bulusu kendi kullanabileceği gibi, üçüncü kişilere aynı buluşa ilişkin başka lisanslar da verebilir.

İnhisari lisans söz konusu olduğu zaman, lisans veren başkasına lisans veremez ve hakkını açıkça saklı tutmadıkça kendisi de patent konusu buluşu kullanamaz.

Aksi sözleşmede kararlaştırılmamışsa, sözleşmeye dayalı lisans sahipleri, lisanstan doğan haklarını üçüncü kişilere devir edemez veya alt lisans veremez.

Aksi sözleşmede kararlaştırılmamışsa, sözleşmeye dayalı olarak lisans hakkını alan kişi, patentin koruma süresi boyunca milli sınırların bütünü içinde patent konusu buluşun kullanılmasına ilişkin her türlü tasarrufta bulunabilir.

Bilgi Verme Yükümü

Madde 89 – Aksi sözleşmede kararlaştırılmamışsa, bir patent başvurusunu veya patenti devir eden veya lisansını veren, devir alan veya lisans alana patent konusu buluşun normal bir kullanımı için zorunlu olan teknik bilgileri vermekle yükümlüdür.

Devir alan veya lisans alan kişi, kendisine verilen gizli bilgilerin açıklanmasını önlemek için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür.

Hakkın Devri ve Lisans Vermeden Doğan Sorumluluk

Madde 90 – Patent başvurusu veya patentten doğan hakları bir bedel karşılığında veya bedelsiz olarak devir eden veya lisans veren kişinin bu işlemleri yapmaya yetkili olmadığı sonradan anlaşılırsa, söz konusu kişi bu durumdan ilgililere karşı sorumlu olur.

Patent başvurusunun geri alınması veya başvurunun red edilmesi veya patent hakkının hükümsüzlüğüne mahkemece karar verilmiş olması hallerinde, tarafların hakkı devir eden veya lisans veren bakımından daha kapsamlı bir sorumluluğu sözleşme ile öngörmemiş olmaları halinde, bu Kanun Hükümünde Kararnamenin 131 inci maddesi hükmü uygulanır.

Devir eden veya lisans verenin kötü niyetle hareket halinde, bunlar, fillerinden her zaman sorumludur. Devir eden veya lisans veren üzerinde tasarruf edilen patent başvurusu veya patente konu olan buluşun, patentle korunabilirliği konusunda Türkçe veya yabancı dildeki rapor ve kararları veya bu konuda bildiklerini karşı tarafa bildirmemiş ve bunlara ilişkin beyanları içeren belgelere sözleşmede yer vermemişse, kötü niyetin varlığı kabul edilir.

Bu madde hükümlerinden doğan tazminatı talep süresi, sorumluluk davasına dayanak olan mahkeme kararının kesinleşme tarihinden başlar. Zaman aşımı için Borçlar Kanunu'nun ilgili hükümleri uygulanır.

Müteselsil Sorumluluk

Madde 91 – Devir edilen veya lisansı verilen patent başvurusu veya patent konusu buluşun ayıplı olmasından dolayı üçüncü kişiler zarar görürse, devir eden ve devir alan veya lisans veren ve lisans alan müteselsilen sorumlu olur.

Bu maddenin birinci fıkrası hükmüne göre sorumlu kılınan devir eden veya lisans veren, aksi sözleşmede kararlaştırılmamışsa, devir alan veya lisans alana rücu edebilir. Rücu, devir eden veya lisans verenin kötü niyetli olmadığı hallerde ve hakkaniyet düşüncesi ile zarara kısmen veya tamamen devir alan veya lisans alanın katlanması gerektiği durumlarda mümkündür.

Patent Sicili'ne Kayıt ve Hükümleri

Madde 92 – Patent başvuruları ve patent Yönetmelik hükümlerine uygun olarak Patent Sicili'ne kayıt edilir.

Patentin gasbı ile ilgili 13 üncü maddenin birinci fıkrası hükmü saklı kalmak üzere, patent başvuruları veya patentlere ilişkin devirler ve lisanslar, patent başvurularını veya patentleri etkileyen iradi veya mecburi tasarruflar, iyi niyetli üçüncü kişilere karşı Patent Sicili'ne kayıt tarihinden itibaren hüküm doğurur.

Patent başvurusu veya patentten doğan haklar usulüne uygun bir şekilde Patent Sicili'ne kayıt edilmedikçe, üçüncü kişilere karşı ileri sürülemez.

Patent başvurusu veya patentten doğan haklar, Patent Sicili'ne kayıt ettirilmedikçe, ürünlerin üzerinde bir patente dayandığı belirtilemez. Enstitü, patent sicilinde belirtilen ve resmi belgelere geçen işlemlerin hukuka uygun, geçerli ve etkin bir şekilde yapılmasını sağlar. Patent sicili alenidir.

Rekabetin Kötüye Kullanımı

Madde 93 – Bir patent sahibi, patenti kullanırken haksız rekabete ilişkin genel hükümlere aykırı faaliyette bulunmuşsa, mahkeme tarafından lisans verme teklifinde bulunmaya mahkum edilebilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
LİSANS VERME TEKLİFİ

Patent Sahibinin Lisans Verme Teklifi

Madde 94 – 96 ncı madde hükmüne göre, patent sahibi patent konusu buluşu kullanmıyorsa, Enstitü'ye yapacağı yazılı bir başvuru ile, patent konusu buluşu kullanmak isteyen herkese lisans vereceğini bildirebilir.

Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin 12 nci maddesine göre, yapılan yargılama sonucunda patent sahipliğinde değişiklik olmuşsa, yeni patent sahibinin Patent Sicili'ne kayıt edilmesi ile daha önce yapılmış lisans verme teklifi kendiliğinden geri alınmış sayılır.

Enstitü, lisans verme tekliflerini Patent Sicili'ne kayıt ederek ilan eder. Lisans verme teklifleri halkın incelemesine açıktır. Enstitü, bu incelemeyi sağlamak üzere gerekli tedbirleri alır.

Lisans almak için patent sahibine bir talep yapılmadığı sürece, patent sahibi yaptığı lisans verme teklifini her zaman geri alabilir. Teklifin geri alınması, geri alınma talebinin Enstitü'ye verilmesi ile hüküm ve sonuç doğurur.

Lisans, Patent Sicili'ne inhisari lisans olarak kayıt edilmişse, patent sahibi, başkalarına ayrıca lisans verme teklifi yapamaz.

Lisans verme teklifi üzerine , lisans alan olarak buluşu kullanmaya yetkili olan herkes, inhisari olmayan lisans sahibi sayılır ve bu madde hükmüne göre verilen lisans, hukuken sözleşmeye dayalı lisans olarak kabul edilir.

Lisans verme teklifi yapıldıktan sonra, inhisari lisansın Patent Sicili'ne kayıt talebine, lisans verme teklifi geri alınmadığı veya geri alındığı kabul edilmediği takdirde, izin verilemez.

Lisans Verme Teklifinin Kabulü

Madde 95 – Lisans verme teklifinden yararlanmak suretiyle lisans almak isteyen kişi, buluşun kullanma şeklini de belirterek, bu talebini yazılı olarak üç suret halinde Enstitü'ye bildirir. Enstitü bir sureti patent sahibine gönderir. Diğer suretlerden birini de tekrar talepte bulunana geri yollar. Her iki surette de, Enstitü'nün mühürü ve aynı sevk tarihi bulunur.

Lisans bedeli konusunda tarafların anlaşamamaları halinde, taraflardan birinin yaptığı talep üzerine, yetkili mahkeme tarafları da dinleyerek, lisans bedelini tesbit eder.

Mahkeme, daha önce taraflarca uygun bulunan bedelin, daha sonra yetersiz hale gelmesi durumunda, bedelde değişiklik yapabilir. Lisans bedelinin değiştirilmesi talebi, Mahkeme tarafından bedelin belirlenmesinden itibaren en az bir yıl geçtikten sonra yapılabilir.

Lisans alan, her üç ayın bitiminde, patent sahibine buluşu kullandığına dair bilgi vermek ve lisans bedelini ödemekle yükümlüdür. Lisans alan, bu yükümlülüklerini yerine getirmediği takdirde, lisans veren, lisans alandan bir ay içinde yükümlülüklerini yerine getirmesini isteyebilir. Lisans alanın bu süre içinde de yükümlülüklerini yerine getirmediği mahkemece tesbit edilirse, lisans iptal edilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
KULLANMA ZORUNLULUĞU

Kullanma Zorunluluğu

Madde 96 – Patent sahibi veya yetkili kıldığı kişi, patentle korunan buluşu kullanmak zorundadır.

Kullanma zorunluluğu patentin verildiğine ilişkin ilanın ilgili bültende yayınlandığı tarihten itibaren üç yıl içinde gerçekleştirilir.

Kullanmanın değerlendirilmesinde pazar şartları göz önünde tutulur.

Kullanımın İspatı

Madde 97 – Patent sahibi veya yetkili kıldığı kişi, Enstitü nezdinde buluşu kullanmakta olduğunu resmi bir belge ile kanıtlar. Resmi nitelikli patent kullanım belgesi, Yönetmelikte belirlenen merci tarafından ve Yönetmelikte belirlenen genel kıstaslara ve kurallara göre düzenlenir.

Kullanım belgesi, buluşun kullanıldığı sınai işletmedeki üretimin incelenmesi sonucunda verilir. Belge, patent konusu buluşun satışa sunulduğunu veya uygulandığını teyid eder. Belge ilgili merci tarafından buna ilişkin başvurunun yapıldığı tarihten itibaren üç ay içinde düzenlenir. Belgede, patentle korunan buluşun fiilen kullanılmakta olduğu konusundaki bilgiler bulunur.

Kullanım belgesi Patent Sicili'ne kayıt edilir.

Kullanımın Kabulü

Madde 98 – Patent konusu buluşun kullanılmakta olduğu belgelendiği takdirde, aksi dava yoluyla ispat edilmedikçe, patent konusu buluşun 97 nci maddede öngörülen şekilde kullanıldığı kabul edilir.

YEDİNCİ KISIM

ZORUNLU LİSANS

BİRİNCİ BÖLÜM

ZORUNLU LİSANSIN GENEL ŞARTLARI

Zorunlu Lisansın Verilme Şartları

Madde 99 – Zorunlu lisans, lisans verilmesi teklifinde bulunulmamış bir patent için ve aşağıda belirtilen şartlardan birinin mevcudiyeti halinde verilebilir:

- a - 96 ncı madde hükümlerine göre patent konusu buluşun kullanılmaması;
- b - 79 uncu maddede belirtilen patent konularının bağımlılığının söz konusu olması;
- c - 103 üncü maddede belirtilen kamu yararının söz konusu olması.

Zorunlu Lisans Talebi

Madde 100 – Zorunlu lisans talep edildiği anda patentin kullanımına henüz başlanılmadığı veya patentin kullanımındaki geçikmenin haklı bir sebebe dayanmadığı veya haklı bir sebebe dayanmaksızın kullanılmaya aralıksız olarak üç yıldan fazla ara verildiği gerekçesiyle ve 96 ncı maddede öngörülen süre bittikten sonra, ilgili herkes zorunlu lisans verilmesini yetkili mahkemeden isteyebilir.

Objektif nitelik taşıyan teknik veya ekonomik veya hukuki sebepler, patentin kullanılmamasının haklı sebepleri olarak kabul edilir. Patent konusu buluşun kullanılmasını engelleyecek nitelikte kabul edilen bu sebepler, patent sahibinin kontrolü ve iradesi dışındaki sebeplerdir.

Patentler Arasında Bağımlılık Halinde Zorunlu Lisans

Madde 101 – Patent konusu buluşun, önceki bir patentten doğan hakka tecavüz edilmeksizin kullanılması mümkün değilse, sonraki patentin sahibi, kendi patentinin önceki patentten daha değişik bir sınai amaca hizmet ettiğini veya önemli bir teknik ilerleme gösterdiğini ispat ederek, önceki tarihli patentin kullanılması için zorunlu lisans verilmesini mahkemeden isteyebilir.

79 uncu madde hükmüne göre, bağımlılığı olan patent konusu buluşlar, aynı sınai amaca hizmet ediyor ve bağımlı patentlerden biri lehine zorunlu lisans verilmişse, zorunlu lisansa konu olan patentin sahibi de diğer patentin kullanılması için kendisi lehine zorunlu lisans verilmesini mahkemeden isteyebilir.

Patentin konusu, patente korunan kimyasal veya eczacılıkla ilgili bir maddenin elde edilmesini amaçlayan bir usule ait bulunuyorsa ve söz konusu usul patenti, önceki tarihli patente oranla önemli bir teknik ilerlemeyi gerçekleştiriyorsa, gerek usul patentinin sahibi ve gerekse ürün patentinin sahibi diğerinin patent konusunun kullanılması için, zorunlu lisans verilmesini mahkemeden isteyebilir.

79 uncu madde hükmüne göre, bağımlılığı olan bir patent sebebiyle verilen zorunlu lisansın kapsamı, ilgili patent konusu buluşun kullanılmasına imkan verir. Bağımlılığı olan patentlerden birinin iptali veya patent hakkının sona ermesi halinde, zorunlu lisans kararı da hükümsüz kalır.

İhracat Gerekçesiyle Zorunlu Lisans

Madde 102 – Patent konusu buluşun ihraç edilmesi durumu zorunlu lisans gerekçesi olarak kabul edilmez.

Kamu Yararı Nedeniyle Zorunlu Lisans

Madde 103 – Patent başvurusu veya patent konusu buluşun kamuya yararlı olduğu gerekçesi ile kullanımının zorunlu lisans konusu yapılmasına Bakanlar Kurulu karar verebilir.

Kamu sağlığı veya milli savunma nedenleriyle buluşun kullanılmaya başlanması, kullanımın artırılması veya genel olarak yaygınlaştırılması veya yararlı bir kullanım için ıslah edilmesi büyük önem taşıyorsa, kamu yararının bulunduğu kabul edilir.

Patent konusu buluşun kullanılmamasının veya nitelik veya miktar bakımından yetersiz kullanılmasının ülkenin ekonomik veya teknik gelişmesi bakımından ciddi zararlara sebep olacağı hallerde de kamu yararının bulunduğu kabul edilir.

Bakanlar Kurulu tarafından zorunlu lisansın verilmesine ilişkin kararnamenin çıkarılmasını ilgili Bakanlık teklif eder. Patent konusu buluşun kullanımının milli savunma veya halk sağlığı bakımından önemli olması halinde teklif, ilgili Bakanlık ile Milli Savunma veya Sağlık Bakanlıkları tarafından birlikte hazırlanır.

Milli savunma bakımından önemli olması dolayısıyla, zorunlu lisans verilmesine ilişkin karar, buluşun bir veya bir kaç işletme tarafından kullanılması ile sınırlandırılabilir.

Buluşun kullanımının geliştirilmesi veya kullanımın patent sahibinden başka bir kişiye verilmesine ihtiyaç olmadan, buluşun kamu yararına kullanımı patent sahibi tarafından gerçekleştirilebilirse, patent konusu buluş, Bakanlar Kurulu Kararı ile şartlı olarak zorunlu lisans konusu yapılabilir. Böyle bir durumda, Bakanlar Kurulu Kararına göre, mahkeme, bir yıldan fazla olmamak üzere belirlenecek bir süre içinde, patent sahibi tarafından buluşun kamu yararını karşılayacak yeterlikte kullanımına başlanılmasına, mevcut kullanımın geliştirilmesine veya miktarın artırılmasına karar verir. Mahkeme, patent sahibinin de konu hakkındaki görüşünü aldıktan sonra, uygun olan süreyi belirler veya patent konusu buluşu derhal zorunlu lisans konusu yapar. Belirlenen sürenin geçmesinden sonra, mahkeme, kamu yararına kullanımın yapılıp yapılmadığına karar verir. Kamu yararına kullanımın karşılanmadığına mahkemece karar verilirse, patent konusu buluş zorunlu lisans konusu yapılır.

Arabuluculuğun Talep Edilmesi

Madde 104 – Zorunlu lisans verilmesi için talepte bulunmak isteyen kişi, önce, aynı patent için sözleşmeye dayalı lisans verilmesi amacıyla Enstitü'den arabuluculuk etmesini isteyebilir.

Enstitü'nün arabuluculuğunu talep etmek için, Yönetmelikte belirlenen ücret ödenir ve aşağıdaki hususlar talepte yer alır:

- a - Talepte bulunan hakkında bilgi;
- b - Arabuluculuk talebine konu olan patent ve patent sahibi hakkında bilgi;
- c - Zorunlu lisans verilmesini haklı kılan şartlar;
- d - Talep edilen lisansın kapsamı ve talebin sebepleri;
- e - Talepte bulunanın patent konusu buluşu gerçekten ve etkin bir şekilde kullanıp kullanamayacağı ve patent sahibi tarafından lisans verilmesi için istenilen makul teminatın verilip verilemeyeceği konusunda karar vermeye yetecek bilgiler.

Enstitü'nün arabulucu olması talebine aşağıdaki belgeler ayrıca eklenir:

- a - Talebin dayanağını teşkil eden belgeler;
- b - Miktarı Yönetmelikte belirtilen ve işlem masraflarının talepte bulunan tarafından ödeneceğini gösterir teminat ile ilgili belge;
- c - Talep ve talebe eklenen belgelerin birer sureti.

Enstitü'nün Arabuluculuğu

Madde 105 – Enstitü, arabuluculuk talebi konusundaki kararını talep tarihinden itibaren bir ay içinde verir.

Enstitü, kendisine yapılan arabuluculuk talebi ile bu talebe ekli belgelerden ve Enstitü tarafından yapılan araştırmadan sonra, zorunlu lisansın verilmesini gerektiren bir durum olduğu, talepte bulunan kişinin ödeme gücü olduğu ve buluşun kullanımı için gerekli araçlara sahip olduğu kanısına varırsa, arabuluculuk talebini kabul eder.

Enstitü, arabuluculuk talebi konusundaki kararını, talep sahibine ve ayrıca arabuluculuk talebinin bir sureti ile birlikte patent sahibine bildirir.

Enstitü'nün Arabuluculuk İşlemini Yapması

Madde 106 – Enstitü, arabuluculuk talebini kabul ederse, arabulucu olarak bulunacağı sözleşmeye dayalı lisans görüşmelerine ilgili tarafların katılması için gecikmeksizin çağrıda bulunur. Görüşmeler en çok iki ay sürer.

Arabuluculuk talebinin kabul edildiğinin taraflara bildirilmesini izleyen iki aylık süreye rağmen, sözleşmeye dayalı bir lisansın verilmesi mümkün olmamışsa, Enstitü arabuluculuk ve araştırma faaliyetinin sona erdiğini açıklar ve bunu ilgililere bildirir.

Enstitü, lisans sözleşmesinin gerçekten yapılabileceği kanısına varırsa, tarafların birlikte yapacağı ek süre talebini, iki aylık süre geçmesine rağmen, kabul edebilir.

Enstitü'nün son kararını vermesinden önce, sadece tarafların, arabuluculuk işlemleri ile ilgili belgelere bakma ve ücreti karşılığında suretleri isteme hakları vardır. Taraflar ve Enstitü personeli, belgelerin içeriğinin gizliliğine uymakla yükümlüdür.

Enstitü'nün Arabuluculuk Faaliyetinin Sonuçları

Madde 107 – Enstitü'nün arabulucu olduğu görüşmeler sonucunda, tarafların patent konusu buluşun kullanımı ile ilgili lisans konusunda anlaşmaya varmaları halinde, lisans alanın buluşu kullanmaya başlaması için kendisine süre tanınır.

Buluşun kullanılmaya başlaması için tanınan süre, bir yılı aşamaz ve arabulucuk faaliyetinin sonuçlanmasında aşağıdaki şartlar aranır:

- a - Taraflarca kararlaştırılan lisansın inhisari lisans olması ve zorunlu lisansa konu olmasını engellememesi;
- b - Arabuluculuk talebinde bulunanın, buluşun kullanılması için, gerekli araç ve gerece sahip olduğunu ve kullanıma başlamak için, buluşun konusu itibarıyla, süreye ihtiyaç olduğunu kanıtlayan belgelerin temin edilmesi;
- c - Talepte bulunanın, buluşun kullanımı için öngörülen süre içinde kullanıma başlayamaması halinde, doğabilecek sorumluluk için, Yönetmelikte miktarı tesbit edilen teminatın verilmesi;
- d - Yönetmelikte bu amaç için tesbit edilen ücretin ödenmesi.

Enstitü, tarafların sundukları belgelere dayanarak, yukarıdaki fıkrada öngörülen şartların yerine getirilmiş olmasından ve tarafların patentin kullanımı konusunda hemen harekete geçeceklerine ilişkin arzularından kesin bir kanıya varırsa, arabuluculuk işlemlerini tamamlar ve arabuluculuk sonucu verilen lisansı Patent Sicili'ne kayıt eder.

Talepte bulunan, buluşun kullanımına başlanmasıyla ilgili hazırlıklar ve mevcut durum hakkında Enstitü'ye bilgi vermekle yükümlüdür. Enstitü gerekli gördüğü takdirde, denetime yetkilidir.

Enstitü'nün arabuluculuğu sonucunda lisans alan, buluş konusunun kullanımı için tanınan süre içinde, söz konusu patent için zorunlu lisans verilmesi işlemlerinin durdurulmasını mahkemeden talep edebilir.

Zorunlu lisans verilmesi işlemlerinin durdurulması hakkındaki kararın, esaslı bir yanılmaya veya tarafların öngörülen süre içinde buluşa yönelik ciddi ve sürekli faaliyette bulunamayacakları düşüncesine dayandığının ispatı halinde, mahkeme durdurma kararını kaldırabilir.

Enstitü'nün arabuluculuk faaliyeti sonucu lisans alan, öngörülen süre içinde buluşu kullanmaya başlamazsa, Enstitü, lisans alanın lisans verene bir bedel ödemesi gerektiğine karar verebilir. Bedel, buluşun kullanılmadığı süreye eşdeğer süreli bir lisans sözleşmesinde lisans alanın patent sahibine ödemesi gereken lisans bedeline göre hesaplanır.

Zorunlu Lisansın Talep Edilmesi

Madde 108 – 106 ncı maddede öngörülen sürenin bitmesinden veya Enstitü'nün arabuluculuk yapmasına ilişkin talebi reddeden karardan itibaren üç aylık süre geçmişse veya Enstitü tarafından yapılan arabuluculuk faaliyeti süresi içinde taraflar lisans sözleşmesi yapılması konusunda anlaşmaya varamamışlarsa, mahkemeden zorunlu lisans verilmesi talep edilebilir.

Zorunlu lisans talep eden, daha önce yapılan arabuluculuk işlemlerine ve bu amaçla sunulan belgelere dayanarak, zorunlu lisansın verilmesi ile ilgili şartların gerçekleştiğini ileri sürebilir.

Talep sahibi ayrıca, buluşu etkin bir şekilde kullanmayı sağlayan araç ve gereçleri ve lisans verilmesi halinde gösterebileceği teminatı belirtir.

Zorunlu lisans talebine aşağıdaki belgeler eklenir:

- a - Daha önce yapılmış bir arabuluculuk faaliyetine ilişkin belgeler bulunmadığı takdirde, zorunlu lisans talebini inandırıcı bir şekilde destekleyen belgeler;

b - Zorunlu lisans işlemleri için gerekli olan masrafı karşılamak üzere Yönetmelikte belirtilen miktarda bir teminatın verileceği ile ilgili belgeler;

c - Yönetmelikte öngörülen ücretin ödendiğini gösterir belge;

d - Talebin ve sunulan belgelerin birer sureti.

Zorunlu Lisans İşleminin Başlaması

Madde 109 – 108 inci maddede belirtilen şartların gerçekleşmesi halinde, mahkeme, zorunlu lisans talebiyle ilgili işlemlere başlar. Talebin bir sureti ile ekli belgelerin birer sureti patent sahibine gönderilir. Patent sahibi, belgelerin alındığı tarihten itibaren en geç bir ay içinde bunlara karşı itirazda bulunabilir.

Enstitü'nün arabuluculuk talebini reddetmiş olması sebebiyle zorunlu lisans talebinde bulunulması halinde, patent sahibine tanınacak itiraz süresi iki aydan az olamaz.

Patent sahibi tarafından yapılan itirazda, daha önce Enstitü'nün yaptığı arabuluculuk işlemlerine ait belgeler gözönüne alınmalı ve bu işlemlerle ilgili olarak ileri sürülen fakat söz konusu belgelerde yer almayan deliller de sunulmalıdır. Delillerin birer suretleri, mahkeme tarafından talep sahibine gönderilir.

Zorunlu Lisans Kararı

Madde 110 – Mahkeme, patent sahibi tarafından yapılan itirazı zorunlu lisans talep edene tebliğ eder ve bir ay içinde, talebin reddi veya zorunlu lisansın verilmesine karar verir. Bu süre uzatılamaz. Patent sahibi, zorunlu lisans talebine itiraz etmemişse, mahkeme gecikmeksizin zorunlu lisansa karar verir.

Zorunlu lisansın verildiği kararda, aşağıdaki hususlar yer alır:

Lisansın kapsamı, bedeli, süresi, lisans alan tarafından gösterilen teminat, kullanıma başlama zamanı ile patentin ciddi ve etkin kullanımını sağlayan önlemler.

Mahkeme kararına karşı karar düzeltme yoluna başvurulduğunda, patent sahibi tarafından uygulamanın durdurulması için sunulan deliller mahkemece yeterli görülürse, buluşun kullanımı, lisansa ilişkin kararın kesinleşmesine kadar ertelenir. Düzeltme talebi kesinleşmiş kararın uygulanmasını geciktirmez.

Zorunlu Lisans Kararında Masraflar

Madde 111 – Zorunlu lisansın verilmesi ile ilgili kararda, tarafların her birinin ödemesi gereken masraflar da belirtilir. Müşterek masraflar, taraflarca yarı yarıya paylaşılır.

Taraflardan birinin kötü niyetle veya kusurlu davrandığı hallerde, tüm masrafların bu tarafca ödenmesine karar verilebilir.

Zorunlu Lisans İşlemlerinin Durdurulması

Madde 112 – Zorunlu lisans verilmesi talebinin yapılmasından sonra mahkeme, lisans verilmesi ile ilgili kararın alınması bakımından gereken işlemlere başlar. Mahkeme, lisans talebinde bulunan ile patent sahibinin müştereken ve gerekçeli talepleri üzerine, her zaman ve sadece bir defa, işlemleri en çok üç aylık bir süre için durdurabilir. Bu sürenin dolması üzerine mahkeme, durumu taraflara bildirir ve işlemlere tekrar devam eder.

Yurt Dışında İkamet Edenlerde Patent Vekiline Tebligat

Madde 113 – Patent sahibinin Türkiye'de ikametgahı yoksa, bu kısımda öngörülen yazışmalar ve tebligat, patent vekili olan temsilcisine yapılır.

İKİNCİ BÖLÜM
ZORUNLU LİSANS SİSTEMİ

Zorunlu Lisansın Hukuki Niteliği

Madde 114 – Zorunlu lisans, inhisari değildir. Ancak 103 üncü maddede belirtilen kamu yararı gerekçesiyle, zorunlu lisans inhisari olarak verilebilir. Bununla beraber, inhisarilik zorunlu lisansın verilmesi amacına aykırı olmamalı ve patentle korunan buluşun ekonomik bakımdan değerlendirilebilmesi açısından gerekli bulunmalıdır. Zorunlu lisans verilmesi halinde, lisans alanın kural olarak patent konusunu ithal etmek hakkı yoktur. Ancak, zorunlu lisans kamu yararı gerekçesiyle lisans alana verilmiş ve lisans alan kamu yararı gereği açıkça ithale yetkili kılınmışsa patent konusu ithal edilebilir. Bu ithal izni, ihtiyaçla sınırlı olarak ve ancak geçici bir süre için verilir.

Zorunlu lisans halinde patent sahibine ekonomik bakımdan makul sayılabilen bir bedel ödenir. Lisans bedeli, özellikle buluşun ekonomik önemi gözönüne alınarak belirlenir.

Güven İlişkisinin İhlali

Madde 115 – Zorunlu lisans sebebiyle, patent sahibi ve lisans alan arasında doğan güven ilişkisi, patent sahibi tarafından ihlal edilirse, lisans alan, ihlalin buluşun değerlendirilmesindeki etkisine göre, patent sahibinin isteyebileceği lisans bedelinden indirim yapılmasını talep edebilir.

Ek Patentte Zorunlu Lisans Kapsamı

Madde 116 – Zorunlu lisans, lisansın kabul tarihinde mevcut bulunan patentin eklerini de kapsar. Zorunlu lisansın verilmesinden sonra, patent için yeni ek patentler verilmişse ve bunlar lisans konusu patentle aynı sınav kullanım amacına hizmet etmekte iseler, lisans alan, mahkemeden eklerin de zorunlu lisans kapsamına dahil edilmesi talebinde bulunabilir. Enstitü'nün arabuluculuk yapmasına rağmen, taraflar ek patentler nedeniyle genişletilen lisansın bedeli ve diğer şartları konusunda anlaşamazlarsa, bunlar mahkeme tarafından belirlenir.

Zorunlu Lisansın Devri

Madde 117 – Bir zorunlu lisansın devrinin geçerli olabilmesi için, işletme ile birlikte devir edilmesi veya lisansın değerlendirilmekte olduğu işletme kısmının devir edilmesi gerekir. Devir, Enstitü tarafından sicile kayıt edilir. Zorunlu lisansın, bağlı patent sebebiyle verilmesi halinde lisans, bağlı patentle birlikte devir edilir.

Zorunlu lisans sahibi, alt lisans veremez. Bu amaçla yapılan işlem geçersiz sayılır.

Şartlarda Değişiklik Talebi

Madde 118 – Lisans alan veya patent sahibi, sonradan ortaya çıkan ve değişikliği haklı kılan olaylara dayanarak mahkemeden zorunlu lisans bedelinde veya şartlarında değişiklik yapılmasını talep edebilir. Özellikle patent sahibi, zorunlu lisans verilmesinden sonra, zorunlu lisansa göre daha uygun şartlarda sözleşme lisansı yapmış olması halinde böyle bir talepte bulunma hakkı doğar.

Lisans alan, zorunlu lisansın doğan yükümlülüklerini ciddi şekilde ihlal etmekte veya sürekli olarak yerine getirmemekte ise, mahkeme patent sahibinin talebi üzerine, patent sahibinin tazminat hakları saklı kalmak kaydıyla, lisansı iptal edebilir.

Sözleşmeye Dayalı Lisans Hükümlerinin Uygulanabilirliği

Madde 119 – 114 üncü ila 118 inci maddelerdeki hükümlere aykırı olmadığı takdirde, 88 inci maddede belirtilen sözleşmeye dayalı lisans ile ilgili hükümler, zorunlu lisansa da uygulanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ZORUNLU LİSANS TALEBİNİ ÖZENDİRME

Zorunlu Lisans Özendirme Tedbirleri

Madde 120 – Enstitü, zorunlu lisans verilmesine aday patentler ile ilgili olarak lisans talebinde bulunmayı özendirmek amacıyla tedbir alır. Enstitü bu amaçla, bu tür patentleri sürekli olarak ilan yoluyla duyurur.

Patent konusu buluşların kullanılmasının önem kazandığı hallerde, Bakanlar Kurulu, kamu yararı gerekçesiyle zorunlu lisans verilmesi gereken belirli patentler için lisans talebi yapılması konusunda teşebbüsleri teşvik etmek amacıyla gereken mali, ekonomik ve diğer özendirici tedbirleri alır.

SEKİZİNCİ KISIM
EK VE GİZLİ PATENTLER
BİRİNCİ BÖLÜM
EK PATENT

Ek Patent Başvurusu

Madde 121 – Patent başvurusu veya patentin sahibi, 45 inci maddenin birinci fıkrası anlamında, patent konusu buluşu mükemmelleştiren veya geliştiren ve asıl patentin konusu ile bütünlük içinde bulunan buluşların korunması için, ek patent başvurusunda bulunabilir.

Patent verilmesi kabul edilinceye kadar, patentin verilmesi kabul edilmese dahi, patent başvurusuna ek patent talepleri yapılabilir.

9 uncu maddede belirtilen tekniğin bilinen durumunun aşılması, ek patentler için uygulanmaz.

Ek Patentlerin Rüçhan Tarihi

Madde 122 – Ek patentlerin rüçhan tarihi, başvuru tarihlerine göre belirlenir. Ek patentin süresi, asıl patentin süresi kadar olup, ek patentler için yıllık ücret ödenmez.

Bu Kanun Hükmünde Kararıname aksine öngörülmemiş olmadıkça, ek patent asıl patentin tamamlayıcı bir parçasıdır.

Ek Patentin Asıl Patente Dönüşmesi

Madde 123 – Ek patent başvurusu, başvuru işlemleri sırasında başvuru sahibinin talebine göre, her zaman bağımsız bir patent başvurusu haline dönüştürülebilir. Aynı imkan, Enstitü tarafından yapılan inceleme sonunda, ek patent başvurusunun asıl patentle gerekli bağının olmadığı, ek patent başvurusunda bulunana bildirilmesinden sonraki, üç aylık süre içinde de kullanılabilir.

Kabul edilen ek patentler, asıl patent sahibinin asıl patentten feragat etmesi halinde bağımsız bir patente dönüştürülebilir.

Bir ek patent için, bağımsız bir patente dönüşüm hususunda talepte bulunulmuş ise, daha sonraki ekler, gerekli birlik ve bütünlüğü göstermeleri şartıyla, yeni patentin ekleri sayılır.

Ek patent iken, asıl patent haline dönüşen patentler, dönüşüm tarihinden itibaren, yıllık patent ücreti ödemelerine tabi olup, koruma süreleri asıl patentin koruma süresi ile aynıdır.

Ek Patente Patent Hükümlerinin Uygulanması

Madde 124 – Aksi açıkça öngörülmediği ve ek patentin niteliğine aykırı düşmediği takdirde, bu Kanun Hükmünde Kararınamenin patentler ile ilgili hükümleri, ek patent için de geçerli sayılır.

İKİNCİ BÖLÜM
GİZLİ PATENT

Gizli Tutma Süresi ve Şartları

Madde 125 – Enstitü, önceden açıklanmasına karar vermezse, bir patent başvurusunun içeriği, başvuru tarihinden itibaren iki ay süre ile gizli tutulur.

Enstitü, başvuru konusu buluşun milli savunma açısından önem taşıdığı kanısına varırsa, söz konusu gizlilik süresini başvurunun yapıldığı tarih esas alınarak beş aya kadar uzatabilir. Enstitü durumu bir yazı ile başvuru sahibine ve başvurunun bir suretiyle birlikte gecikmeksizin Milli Savunma Bakanlığı'na bildirir.

Bu maddenin birinci ve ikinci fıkralarında belirtilen amaçlar için Enstitü ile Milli Savunma Bakanlığı arasında işbirliği sağlanarak bu işbirliği ile hangi buluşların milli savunma için önem taşıyacağı tesbit edilir. Milli Savunma Bakanlığı, gizli tutma yükümlülüğüne uymak şartıyla, yapılan tüm başvuruları önceden incelemek yetkisine sahiptir.

Milli savunma menfaatları söz konusu ise Milli Savunma Bakanlığı yukarıda sözü edilen beş aylık sürenin dolmasından önce, Enstitü'ye yapacağı bildirimle, patent başvurusu ile ilgili işlerin gizli yürütülmesini ve durumun başvuruda bulunana bildirilmesini ister.

Patent başvurusunun veya patentin gizliliğe tabi olması halinde, patent başvurusu veya patent sahibi buluşun içeriği hakkında yetkisi olmayan kişilerin bilgi edinmesini sağlayıcı davranışlardan kaçınır.

Milli Savunma Bakanlığı, patent başvurusu veya patent sahibinin talebi üzerine, patent başvurusu veya patent konusunun kısmen veya tamamen kullanılmasına, Milli Savunma Bakanlığı'nın belirleyeceği şartlar altında izin verebilir.

Gizli Patent Sicili, Gizlilik Süresinin Uzatılması ve Gizliliğin Kaldırılması

Madde 126 – Gizlilik kuralına uyularak verilen patent, gizli tutulan bir Patent Sicili'ne kayıt edilir ve verilmesinden itibaren bir yıllık süre içinde gizli tutulur. Gizlilik süresinin yıllık olarak uzatılması mümkündür. Bu durumda, patent sahibine bilgi verilir.

Gizlilik süresinin yıllık olarak uzatılması, savaş sırasında ve ateşkes tarihinden bir yıl sonrasına kadar uygulanmaz.

Enstitü, Milli Savunma Bakanlığı'nın izni ile, her zaman patent başvurusu veya patent için öngörülmuş gizliliği kaldırabilir.

Gizli Patentlerde Yıllık Ücret ve Tazminat

Madde 127 – Gizli patentler için yıllık patent ücreti ödeme yükümlülüğü yoktur.

Patent sahibi, patentin gizli tutulduğu süre için devletten tazminat isteyebilir. Tazminat patentin gizli kaldığı her yılın sonunda, o yıl için talep edilir. Ödenecek tazminat miktarı konusunda anlaşma sağlanamaz ise tazminat miktarı mahkemece belirlenir. Tazminat, buluşun önemi ve patent sahibinin onu serbestçe kullanabilmesi halinde elde edeceği muhtemel gelirin miktarı göz önünde tutularak hesaplanır.

Gizli patent konusu olan buluş, sahibinin kusuruyla açıklanmışsa, tazminat isteme hakkı doğmaz.

Gizli Patentler İçin Yabancı Ülkede Başvuru İzni Alınması

Madde 128 – Türkiye'de gerçekleştirilen bir buluş, 125 inci madde hükmüne tabi ise, patent başvurusunun Enstitü'ye yapıldığı tarihten itibaren, iki aylık süre geçmeden ve Enstitü'nün izni olmadan söz konusu buluş için hiç bir yabancı ülkede, patent başvurusunda bulunulamaz. Yabancı ülkede başvuru için izin, Milli Savunma Bakanlığı'nın özel onayı olmadan verilemez.

Buluş sahibinin ikametgahı Türkiye'de ise, aksi ispat edilinceye kadar, buluşun Türkiye'de yapılmış olduğu kabul edilir.

DOKUZUNCU KISIM

PATENTİN HÜKÜMSÜZLÜĞÜ VE PATENT HAKKININ SONA ERMESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

PATENTİN HÜKÜMSÜZLÜĞÜ

Hükümsüzlük Halleri

Madde 129 – Aşağıdaki hallerde patentin hükümsüz sayılmasına yetkili mahkeme tarafından karar verilir:

a - Patent konusunun, bu Kanun Hükmünde Kararnamenin 5 inci ila 10 uncu maddelerinde belirtilen, patent verilebilirlik şartlarına sahip olmadığı ispat edilmişse;

b - Buluşun, buluş konusunun ilgili olduğu teknik alanda bir uzmanın onu uygulamaya koyabilmesini mümkün kılacak yeterlikte, açık ve tam olarak tanımlanmadığı ispat edilmişse;

c - Patent konusunun, yapılmış olan başvurunun kapsamı dışına çıktığı veya patentin 45 inci madde anlamında ayrılmış olan bir başvuruya veya 12 inci maddeye göre yapılan bir başvuruya dayandığı ve onların kapsamalarını aştığı ispat edilmişse;

d - Patent sahibinin, 11 inci maddeye göre patent isteme hakkına sahip bulunmadığı ispat edilmişse.

Patent sahibinin, 11 inci maddeye göre patent isteme hakkına sahip bulunmadığı hakkındaki iddia, ancak buluşu yapan veya halefleri tarafından ileri sürülebilir. Bu durumda, bu Kanun Hükmünde Kararnamenin 12 nci maddesi hükmü uygulanır.

Hükümsüzlük nedenleri patentin sadece bir bölümüne ilişkin bulunuyorsa, sadece o bölümü etkileyen istem veya istemlerin iptali suretiyle, kısmi hükümsüzlüğe karar verilir. Bir istemin kısmen hükümsüzlüğüne karar verilemez.

Kısmi hükümsüzlük sonucu, patent ile korunan buluşun iptal edilmeyen istem veya istemleri, bu Kanun Hükmünde Kararnamenin 5 inci ila 7 inci madde hükümlerine uygun olması halinde, patent bu kısım için geçerli kalır.

Hükümsüzlük Talebi

Madde 130 – Patentın hükümsüzlüğü, zarar gören kişiler veya Cumhuriyet Savcıları kanalıyla ilgili resmi makamlar tarafından istenebilir. Ayrıca, patentin hükümsüzlüğünü, 129 uncu maddenin birinci fıkrasının (d) bendine göre patent isteme hakkına sahip kişiler de ileri sürebilir.

Patentin hükümsüzlüğü koruma süresinin devamınca veya hakkın sona ermesini izleyen beş yıl içinde dava edilebilir.

Patentin hükümsüzlüğü davası, davanın açıldığı anda Patent Sicili'nde patent sahibi olarak kayıtlı kişiye karşı açılır. Patent üzerinde sicilde hak sahibi görülen kişilerin davaya katılabilmelerini sağlamak için ayrıca onlara tebligat yapılır.

Hükümsüzlüğün Etkisi

Madde 131 – Patentın hükümsüzlüğüne karar verilmesi halinde, kararın sonuçları geçmişe etkili doğar. Bu nedenle, patent veya patent başvurusuna, hukuki bakımdan bu Kanun Hükmünde Kararname ile sağlanan koruma, hükümsüzlük kapsamında doğmamış sayılır.

Patent sahibinin kötü niyetli olarak hareket etmesinden kaynaklanan, zararın giderilmesine ilişkin tazminat talepleri saklı kalmak üzere, hükümsüzlüğün geriye dönük etkisi aşağıdaki durumları etkilemez.

a - Patentın hükümsüz sayılmasından önce, bir patente tecavüz sebebiyle verilen hukuken kesinleşmiş ve uygulanmış kararlar;

b - Patentın hükümsüzlüğüne karar verilmeden önce, yapılmış ve uygulanmış sözleşmeler. Ancak, hal ve şartlara göre, haklı sebepler ve hakkaniyet düşüncesi ile sözleşme uyarınca ödenmiş bedelin kısmen veya tamamen iadesi mümkündür.

Bir patentin hükümsüzlüğüne ilişkin kesinleşmiş karar herkese karşı hüküm doğurur.

Hükümsüzlüğün Ek Patente Uygulanması

Madde 132 – Patentın hükümsüzlüğüne ilişkin karar, zorunlu olarak, ek patentlerin de hükümsüz olması sonucunu doğurmaz. Ancak, hükümsüzlük kararının tebliğinden itibaren üç ay içinde, ek patentlerin bağımsız patentlere dönüştürülmesi için, başvuruda bulunulmazsa, patentin hükümsüzlüğü ek patentlerin de hükümsüz olması sonucunu doğurur.

İKİNCİ BÖLÜM
PATENT HAKKININ SONA ERMESİ

Sona Ermenin Sebepleri

Madde 133 – Patent hakkı:

- a - Koruma süresinin dolması;
 - b - Patent sahibinin patent hakkından vazgeçmesi;
 - c - Yıllık ücretlerin ve ek ücretlerin öngörülen sürelerde ödenmemesi;
- sebeplerinden birinin gerçekleşmesi ile sona erer.

Hakkı sona eren patentin konusu, sona erme sebebinin gerçekleşmiş olduğu andan itibaren, toplumun malı sayılır. Bu husus, Enstitü tarafından ilgili bültende ilan edilir.

Yıllık patent ücretinin ödenmemesi halinde, patent hakkının sona ermesine ilişkin sebebin ödeme yapılması gereken vade tarihi itibarıyla gerçekleştiği kabul edilir.

Mücbir Sebep Yıllık Ücretin Ödenmemesi

Madde 134 – Yıllık patent ücretinin ödenmemesi yüzünden patent hakkı sona ermişse, patent sahibinin ödemenin mücbir sebepten dolayı yapılamadığını ispat etmesi ile patent yeniden geçerlilik kazanır.

Mücbir sebeple ilgili talebin, patent hakkının sona erdiğine ilişkin ilanın ilgili bültende yayınlanmasından itibaren, altı ay içinde yapılması gerekir. Patent sahibinin mücbir sebeple ilgili talebi bültende ilan edilir. İlgililer, ilandan itibaren bir ay içinde, bu konuda görüşlerini açıklayabilir.

Patentin yeniden geçerlilik kazanması, Enstitü'nün kararı ile olur. Patentın yeniden geçerlilik kazanması, patent hakkının sona ermesi sonucunda hak kazanmış üçüncü kişilerin kazanılmış haklarını etkilemez. Üçüncü kişilerin hakları ve bunların kapsamı, mahkeme tarafından belirlenir.

Patentin yeniden geçerlilik kazanması halinde, patent sahibi, ödemediği ücretler ile ek ücretleri ödemekle yükümlü olur.

Patent Hakkından Vazgeçme

Madde 135 – Patent sahibi, patentin tamamından veya bir veya birden çok patent isteminden vazgeçebilir.

Patentten kısmen vazgeçilirse, istem veya istemlerin ayrı bir patentin konusunu teşkil etmesi ve vazgeçmenin patentin kapsamının genişletilmesine ilişkin olmaması şartıyla, vazgeçilmeyen istem veya istemler itibarıyla patent geçerli kalır.

Vazgeçmenin yazılı olarak Enstitü'ye bildirilmesi gerekir. Vazgeçme, Patent Sicili'ne kayıt tarihi itibarıyla hüküm doğurur.

Patent Sicili'ne kayıt edilmiş hakların ve lisansların sahiplerinin izni olmadıkça, patent sahibi patentten vazgeçemez.

Patent üzerinde, bir üçüncü kişi tarafından hak sahipliği iddia edilmekte ise, onun izni olmadıkça, patentten vazgeçilemez.

ONUNCU KISIM
PATENTTEN DOĞAN HAKKA TECAVÜZ VE
TECAVÜZ HALİNDE HUKUK DAVALARI

BİRİNCİ BÖLÜM
TECAVÜZ DURUMLARI

Patentten Doğan Hakka Tecavüz Sayılan Fiiller

Madde 136 – Aşağıda yazılı fiiller patentten doğan hakka tecavüz sayılır:

a - Patent sahibinin izni olmaksızın buluş konusu ürünü kısmen veya tamamen üretme sonucu taklit etmek, ⁽¹⁾

b - Kısmen veya tamamen taklit suretiyle meydana getirildiğini bildiği veya bilmesi gerektiği halde, tecavüz yoluyla üretilen ürünleri satmak, dağıtmak veya bir başka şekilde ticaret alanına çıkarmak veya bu amaçlar için ithal etmek veya ticari amaçla elde bulundurmak veya uygulamaya koymak suretiyle kullanmak, ⁽¹⁾

c - Patent sahibinin izni olmaksızın buluş konusu olan usulü kullanmak veya buluş konusu usulle doğrudan doğruya elde edilen ürünleri satmak, dağıtmak veya bir başka şekilde ticaret alanına çıkarmak veya bu amaçlar için ithal etmek veya uygulamaya koymak suretiyle kullanmak;

d - Patent sahibi tarafından sözleşmeye dayalı lisans veya zorunlu lisans yoluyla verilmiş hakları izinsiz genişletmek veya bu hakları üçüncü kişilere devir etmek,

e - Bu maddenin 1 inci ila 4 üncü bendlerinde yazılı fiillere iştirak veya yardım veya bunları teşvik etmek veya hangi şekil ve şartlarda olursa olsun bu fiillerin yapılmasını kolaylaştırmak,

f - Kendisinde bulunan ve haksız olarak üretilen veya ticaret alanına çıkarılan eşyanın nereden alındığını veya nasıl sağlandığını bildirmekten kaçınmak.

Patent bir ürünün yapılışına ait bir usul için alınmışsa, aynı nitelikleri taşıyan her ürün, patenti alınmış usule göre yapılmış sayılır Usule tecavüz etmeksizin ürünü ürettiğini iddia eden davalı bunu ispat etmekle yükümlüdür.

Patent başvurusu bu Kanun Hükmünde Kararnamenin 55 inci maddesine göre yayınlandığı takdirde, başvuru sahibi, buluşa vaki tecavüzlerden dolayı hukuk ve ceza davası açmaya yetkilidir. Tecavüz eden başvurudan veya kapsamından haberdar edilmiş ise, başvurunun yayınlanmış olmasına bakılmaz. Tecavüz edenin kötü niyetli olduğuna mahkeme tarafından hükümlünorsa, yayından önce de tecavüzün varlığı kabul edilir. **(Ek cümle:22/6/2004 – 5194/4 md.)** Ancak mahkeme, patent veya faydalı modelin verildiğine ilişkin ilânın ilgili bültende yayımlanmasından önce öne sürülen iddiaların geçerliliğine ilişkin olarak karar veremez.

İKİNCİ BÖLÜM HUKUK DAVALARI

Patent Sahibinin Talepleri ve Hukuk Davalarında Yetkili Mahkeme

Madde 137 – Patentten doğan hakkı tecavüze uğrayan patent sahibi, mahkemeden, özellikle aşağıdaki taleplerde bulunabilir:

a - Patentten doğan haklara tecavüz fiillerinin durdurulması talebi,

b - Tecavüzün giderilmesi ve maddi ve manevi zararın tazmini talebi,

c - Patentten doğan haklara tecavüz suretiyle üretilen veya ithal edilen ürünlere, bunların üretiminde doğrudan doğruya, kullanılan araçlara ve patente bağlı bir usulün kullanımını sağlayan araçlara el konulması talebi,

d - Mümkün olduğu takdirde bu fıkranın üçüncü bendi uyarınca el konulan ürün ve araçlar üzerinde kendisine mülkiyet hakkının tanınması talebi: Bu durumda, söz konusu ürünlerin değeri, tazminat miktarından düşülür. Bu değer, kabul edilen tazminatı aştığı zaman, patent sahibinin fazlayı karşı tarafa ödemesi gerekir,

e - Patentten doğan haklara tecavüzün devamını önlemek üzere tedbirlerin alınması, özellikle bu maddenin üçüncü bendine göre el konulan ürünlerin ve araçların şekillerinin değiştirilmesi veya patentten doğan haklara tecavüzün önlenmesi için, kaçınılmaz ise, imhası talebi,

f - Patentten doğan haklara tecavüz eden kişi aleyhine verilen mahkeme kararının, masrafları tecavüz eden tarafından karşılanarak, ilgililere tebliğ edilmesi ve kamuya ilan yoluyla duyurulması talebi.

Patent sahibi tarafından üçüncü kişiler aleyhine açılacak hukuk davalarında yetkili mahkeme, davacının ikametgahının olduğu veya suçun işlendiği veya tecavüz fiilinin etkilerinin görüldüğü yerdeki mahkemedir.

(1) Bu bent; Anayasa Mahkemesi'nin 5/2/2009 tarihli ve E.: 2005/57, K.: 2009/19 sayılı Kararı ile 551 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 73/A maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi yönünden iptal edilmiş olup, Kararın Resmi Gazete'de yayımlandığı 10/6/2009 tarihinden başlayarak bir yıl sonra yürürlüğe girmesi hüküm altına alınmıştır.

Davacının Türkiye'de ikamet etmemesi halinde, yetkili mahkeme sicilde kayıtlı patent vekilinin iş yerinin bulunduğu yerdeki ve eğer vekillik kaydı silinmiş ise, Enstitü merkezinin bulunduğu yerdeki mahkemedir.

Üçüncü kişiler tarafından patent başvurusu veya patent sahibi aleyhine açılacak davalarda yetkili mahkeme, davalının ikametgahının bulunduğu yerdeki mahkemedir. Patent başvurusu veya patent sahibinin Türkiye'de ikamet etmemesi halinde bu maddenin üçüncü fıkrası hükmü uygulanır.

Birden fazla mahkemenin yetkili olduğu durumda, yetkili mahkeme, ilk davanın açıldığı mahkemedir.

Tazminat

Madde 138 – Patent sahibinin izni olmaksızın, patentle korunan ürünü üreten, satan, dağıtan veya başka bir şekilde ticaret alanına çıkararak veya bu amaçlar için ithal eden veya ticari amaçla elde bulunduran veya patentli bir usulü kullanan kişi, hukuka aykırılığı gidermek ve sebep olduğu zararı tazmin etmekle yükümlü olur.

Patentle korunan buluşu herhangi bir şekilde kullanmakta olan kişi, patent sahibinin patentin varlığından ve tecavüzdən kendisini haberdar etmesi ve tecavüzü durdurmasını talep etmesi halinde veya kullanmanın kusurlu bir davranış teşkil etmesi halinde, sebep olduğu zararı tazmin etmekle yükümlüdür.

Tecavüzü Kanıtlayan Belgeler

Madde 139 – Patent sahibi, patent konusu buluşun kendi izni olmaksızın kullanılması sonucunda uğramış olduğu zarar miktarının belirlenmesi için tazminat yükümlüsünden buluşun kullanılması ile ilgili belgeleri vermesini talep edebilir.

Yoksun Kalınan Kazanç

Madde 140 – Patent sahibinin uğradığı zarar, sadece fiili kaybın değerini değil, ayrıca patent hakkına tecavüz dolayısıyla yoksun kalınan kazancı da kapsar.

Yoksun kalınan kazanç, zarar gören patent sahibinin seçimine bağlı olarak aşağıdaki değerlendirme usullerinden birine göre hesap edilir:

a - Patentten doğan hakka tecavüz edenin rekabeti olmasaydı, patent sahibinin patenti kullanması ile elde edebileceği muhtemel gelire göre;

b - Patentten doğan hakka tecavüz edenin, patent konusu buluşu kullanmakla elde ettiği kazançta göre;

c - Patentten doğan hakka tecavüz edenin, buluşu bir lisans anlaşması ile hukuka uygun şekilde kullanmış olması halinde ödemesi gereken lisans bedeline göre.

Yoksun kalınan kazancın hesaplanmasında, özellikle buluşun ekonomik önemi, patent hakkına tecavüz edildiği anda geçerlilik süresi ve tecavüz sırasında patente ilişkin lisansların sayısı ve çeşidi gibi etkenler göz önünde tutulur.

Mahkeme, patent sahibinin bu Kanun Hükmünde Kararnamede öngörülen patenti kullanma yükümlülüğünü yerine getirmemiş olduğu kanaatine varırsa, yoksun kalınan kazanç, bu maddenin ikinci fıkrasının (c) bendine göre hesaplanır.

Yoksun Kalınan Kazancın Artırımı

Madde 141 – Patent üzerinde tasarruf yetkisi olan kişi, yoksun kalınan kazancın hesaplanmasında, 140 ıncı maddenin ikinci fıkrasının (a) veya (b) bendlerinde belirtilen değerlendirme usullerinden birini seçmişse; mahkeme, ürünün üretilmesi veya usulün kullanılmasında patent konusu buluşun ekonomik bakımdan önemli bir katkısının bulunduğu kanaatine vardığı takdirde, kazancın hesaplanmasında makul bir payını daha eklenmesine karar verir.

Patentin, ilgili ürüne ekonomik bakımdan önemli bir katkısının olduğunun kabul edilebilmesi için, ilgili ürüne olan talebin oluşmasında patent konusu buluşun belirleyici etken olduğunun anlaşılması gerekir.

Buluşun İtibarı

Madde 142 – Patentten doğan haklara tecavüz eden tarafından, patent konusu buluşun kötü şekilde üretimi veya uygun olmayan bir tarzda piyasaya sürülmesi sonucunda, patent konusu buluşun itibarı zarara uğrarsa, patent sahibi, bu nedenle, ayrıca tazminat isteyebilir.

Tazminatın İndirilmesi

Madde 143 – Patent sahibine ödenecek tazminat, patent sahibinin diğer kişilerden buluşunun başka bir şekilde kullanılmasından dolayı aldığı bedelden daha fazla ise, tazminat bu bedel dikkate alınarak ve bu bedele uygun olarak tesbit edilerek bedelden indirilir.

Tazminat İstenmeyecek Kişiler

Madde 144 – Patent sahibi, sebep olduğu zarardan dolayı, patent sahibine tazminat ödemiş olan kişi tarafından, piyasaya sürülmüş ürünleri kullanan kişilere karşı, Kanun Hükmünde Kararnamenin bu bölümünde yer alan davaları açamaz.

Zamanaşımı

Madde 145 – Patentten doğan haklara tecavüzden doğan, özel hukuka ilişkin taleplerde, zamanaşımı süresi için, Borçlar Kanunu'nun, zaman aşımına ilişkin hükümleri uygulanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
İHTİSAS MAHKEMELERİ

Görevli ve Yetkili Mahkeme

Madde 146 – (Değişik:22/6/2004 – 5194/5 md.)

Bu Kanun Hükmünde Kararnamede öngörülen davalarda, görevli mahkeme ihtisas mahkemeleridir. Bu mahkemeler tek hâkimli olarak görev yaparlar. Asliye hukuk ve asliye ceza mahkemelerinden hangilerinin ihtisas mahkemesi olarak görevlendirileceği ve bu mahkemelerin yargı çevresini, Adalet Bakanlığının teklifi üzerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu belirler.

Enstitünün bu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre aldığı bütün kararlara karşı açılacak davalarda ve Enstitünün kararlarından zarar gören üçüncü kişilerin Enstitü aleyhine açacakları davalarda görevli ve yetkili mahkeme, bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen mahkemelerden Ankara İhtisas mahkemeleridir.

Hükmün İlanı

Madde 147 – Dava sonucunda haklı çıkan taraf, haklı bir sebebin veya menfaatinin bulunması halinde, masrafları karşı tarafa ait olmak üzere, kesinleşmiş kararın günlük gazete veya benzeri vasıtalarla tamamen veya özet olarak ilan edilmesini talep etmek hakkına sahiptir.

İlanın şekli ve kapsamı kararda tesbit edilir. İlan hakkı, kararın kesinleşmesinden sonra üç ay içinde talep edilmezse düşer.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
ÖZEL HÜKÜMLER

Lisans Alanın Dava Açması ve Şartları

Madde 148 – Aksi sözleşmede kararlaştırılmamışsa, inhisari lisansa sahip olan kişi, üçüncü bir kişi tarafından patent sahibinin patentten doğan haklarına, tecavüz edilmesi durumuna, patent sahibinin bu Kanun Hükmünde Kararname uyarınca açabileceği davaları, kendi adına açabilir. İnhisar olmayan lisans sahibi olanların, dava açma hakları yoktur.

Bu maddenin birinci fıkrası hükümlerine göre, patente tecavüz dolayısıyla dava açma hakkı olmayan bir lisans alan, noter vasıtasıyla yapacağı bir bildirimle, gereken davayı açmasını patent sahibinden isteyebilir.

Patent sahibinin, bu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen talebi, kabul etmemesi veya bildirim alındığı tarihten itibaren üç ay içinde, gerekli davanın açılmaması halinde, lisans alan yaptığı bildirim de ekleyerek kendi adına dava açabilir.

Lisans alan, ciddi bir zarar tehlikesi karşısında ve söz konusu sürenin geçmesinden önce, ihtiyati tedbire karar verilmesini mahkemeden talep edebilir.

Bu maddenin üçüncü fıkrası hükmüne göre, dava açan lisans alanın, dava açtığını patent sahibine bildirmesi gerekir.

Patente Tecavüzün Mevcut Olmadığı Hakkında Dava ve Şartları

Madde 149 – Menfaati olan herkes, patent sahibine karşı dava açarak, fiillerinin patentten doğan haklara tecavüz teşkil etmediğine karar verilmesini talep edebilir.

Bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen davanın açılmasından önce, kendisinin Türkiye'de giriştiği veya girişeceği sınai faaliyeti veya bu amaçla yapmış olduğu ciddi ve fiili girişimlerin patentten doğan haklara tecavüz teşkil edip etmediği hakkında, patent sahibinden görüşlerini bildirmesini noter aracılığı ile talep edebilir.

Bu talebin patent sahibine tebliğinden itibaren bir ay içinde patent sahibinin cevap vermemesi veya verilen cevabın menfaat sahibi kişi tarafından kabul edilmemesi halinde, menfaat sahibi bu maddenin birinci fıkrasına göre dava açabilir.

Bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen dava, patentten doğan haklara tecavüzden dolayı kendisine karşı dava açılmış bir kişi tarafından açılmaz.

Dava, patent üzerinde hak sahibi bulunan ve Patent Sicili'ne kayıt edilmiş olan, bütün hak sahiplerine tebliğ edilir.

Bu maddede belirtilen dava, patentin hükümsüzlüğü davasıyla birlikte de açılabilir.

Delillerin Tesbiti ⁽¹⁾

Madde 150 – Patente sağlanan hakları ileri sürmeye yetkili olan kişi, bu haklara tecavüz sayılabilecek olayların tesbitini mahkemeden isteyebilir.

İhtiyati Tedbir Talebi

Madde 151 – Bu Kanun Hükmünde Kararnamede öngörülen türde dava açan veya açacak olan kişiler, dava konusu patentin Türkiye'de kullanılmakta olduğunun veya kullanılması için ciddi ve etkin çalışmalar yapıldığının ispat edilmesi şartıyla, davanın etkinliğini temin etmek üzere ihtiyati tedbire karar verilmesini talep edebilir.

İhtiyati tedbir talebi, dava açılmadan önce veya dava ile birlikte veya daha sonra yapılabilir. İhtiyati tedbir talebi, davadan ayrı olarak incelenir.

İhtiyati Tedbirin Niteliği

Madde 152 – İhtiyati tedbirler, verilecek hükmün etkinliğini tamamen sağlayacak nitelikte olmalı ve özellikle aşağıda belirtilen tedbirleri kapsamalıdır:

a - Davacının patentten doğan haklarına tecavüz teşkil eden fiillerin durdurulması;

b - Patentten doğan haklara tecavüz edilerek üretilen veya ithal edilen şeylere veya patenti verilmiş usulün icrasında kullanılan vasıtalara, Türkiye sınırları içinde veya gümrük ve serbest liman veya bölge gibi olanlar dahil, buldukları her yerde el konulması ve bunların saklanması;

c - Her hangi bir zararın tazmini bakımından teminat verilmesi.

Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu Hükümlerinin Uygulanması

Madde 153 – Tesbit talepleri ve ihtiyati tedbirlerle ilgili diğer hususlarda Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu hükümleri uygulanır. ⁽²⁾

(1) Bu madde başlığı “Delillerin Tesbiti Davası” iken, 22/6/2004 tarihli ve 5194 sayılı Kanunun 18 inci maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

(2) Bu maddede geçen “Tesbit davaları” ibaresi, 22/6/2004 tarihli ve 5194 sayılı Kanunun 18 inci maddesiyle “Tesbit talepleri” şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

ONBİRİNCİ KISIM
FAYDALI MODEL BELGELERİ

Faydalı Model Belgesi Verilerek Korunan Buluşlar

Madde 154 – Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin 156 ncı maddesi hükmüne göre yeni olan ve 10 uncu madde anlamında sanayiye uygulanabilen buluşlar, faydalı model belgesi verilerek korunur.

Faydalı Model Belgesi Verilerek Korunamayan Buluşlar ve Konular

Madde 155 – Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin 6 ncı maddesinde belirtilen konuların yanısıra usuller ve bu usuller sonucunda elde edilen ürünler ile kimyasal maddeler hakkında faydalı model belgesi verilmez.

Yenilik

Madde 156 – Faydalı model belgesi başvurusuna konu olan buluş başvuru tarihinden önce, Türkiye içinde veya dünyada herkesin ulaşabileceği şekilde yazılı olarak veya bir başka yolla açıklanmış veya yöresel veya ülke çapında kullanılmış ise, yeni değildir.

Faydalı model belgesi başvurusu sahibi veya selefleri tarafından başvuru tarihinden veya var ise rüçhan hakkı tarihinden, oniki ay önceki tarihten itibaren yayınlama veya bir başka yolla yapılan açıklama veya kullanma, başvuru konusu buluşun yeniliğini ortadan kaldırmaz.

Faydalı model belgesi başvurusu tarihinden önce, Türkiye'de yapılmış olan patent veya faydalı model belgesi başvuruları, faydalı model belgesi başvurusu tarihinden sonra yayınlanmış olsalar dahi, başvuru konusu buluşun yeniliğini ortadan kaldırmaz.

Faydalı Model Belgesi İsteme Hakkı

Madde 157 – Faydalı model belgesi isteme hakkı buluş yapana veya onun haleflerine ait olup, başkalarına devri mümkündür.

Faydalı model belgesi konusu buluş birden çok kişi tarafından birlikte gerçekleştirilmişse, faydalı model belgesi isteme hakkı, taraflarca başka türlü kararlaştırılmamışsa, bunlara müştereken ait olur. Bu konuda Medeni Kanun'un müşterek mülkiyet hükümleri uygulanır.

Aynı faydalı model belgesi konusu olan buluş, birbirinden bağımsız birden çok kişi tarafından aynı zamanda gerçekleştirilmiş ve bunlardan birinin başvuru yapmış olması durumunda, faydalı model belgesi isteme hakkının kime ait olduğu, bu Kanun Hükmünde Kararnamenin 11 inci ve 12 nci maddesi hükümlerine göre tesbit edilir.

Hakların Üçüncü Kişilere Karşı İleri Sürülememesi

Madde 158 – Faydalı model belgesi konusu buluşun özü, üçüncü kişi veya kişilerin tarifname, resim ve modellerinden, teçhizatından veya tesisatından bu kişi veya kişilerin izni olmadan alındığı takdirde, bu Kanun Hükmünde Kararname ile faydalı model belgesi verilerek sağlanan koruma, faydalı model belgesi sahibi tarafından bu kişi veya kişilere karşı ileri sürülemez.

(İptal birinci cümle: Anayasa Mahkemesi'nin 29/1/2014 tarihli ve E.: 2013/100, K.: 2014/14 sayılı Kararı ile.)

Bu nedenle açılan davanın ve dava sonucunun sicile kayıt edilmesi ve ilgili bültende yayınlanması, ilgililerin Enstitü'ye başvurusu ile gerçekleşir. Faydalı model belgesi sahibinin tazminat talebi ile ilgili hakları saklıdır.

Faydalı Model Belgesi Başvurusu

Madde 159 – Faydalı model belgesi verilmesi için yapılacak başvuruyla, bu Kanun Hükmünde Kararnamenin 42 nci maddesinde sayılan belgeler Enstitü'ye verilir ve faydalı model belgesi korumasının talep edildiği açıkça belirtilir.

Faydalı model belgesi başvurusu tarihinin kesinleşmesi için, bu Kanun Hükmünde Kararnamenin 43 üncü ve 53 üncü maddeleri hükümleri uygulanır.

Başvurunun Şekli Şartlara Uygunluk Açısından İncelenmesi ve Yayınlanması

Madde 160 – Faydalı model belgesi başvurusu, başvuru tarihinin kesinleşmesinden sonra, 42 nci ila 52 nci maddelerde belirtilen ve Yönetmelikte öngörülen şekli şartlara uygunluk açısından Enstitü tarafından incelenir.

Başvuru, şekli şartlara uygunluk açısından, Enstitü tarafından incelendikten sonra, şekli şartlarda eksiklik ve başvuru konusunun, 154 üncü ve 155 inci madde hükümlerine göre, faydalı model belgesi verilecek nitelikte olmadığı tespit edilirse, işlem durdurulur. Enstitü, bu kararında, kararın gerekçesinin dayanaklarını da bildirir ve eksiklikleri gidermesi, istem veya istemlerde değişiklik yapması veya itiraz edebilmesi için, başvuru sahibine, kararın tebliği tarihinden itibaren üç ay süre verir.

Enstitü, başvuru sahibinin görüşlerini ve eğer var ise başvurudaki değişiklikleri inceledikten sonra, kesin kararını verir. Enstitü'nün kesin kararı, istem veya istemlerin tamamı veya bir kısmı için faydalı model belgesi verilmesi şeklinde olabilir.

Şekli şartlara uygunluk açısından yapılan inceleme sonucunda, korumaya engel olacak bir eksikliğin bulunmadığına veya mevcut eksikliğin giderildiğine karar verildiği takdirde, Enstitü, işlemin devamı konusundaki kararını başvuru sahibine bildirir ve başvurunun toplumun incelemesine açılması için, başvuru konusu buluşa ait tarifname, istem veya istemler ve varsa resim veya resimler, yönetmelik hükümlerine göre yayınlanır. Yayınlanan başvurular, Yönetmelikte şekil ve şartları tespit edilen hususları kapsayacak şekilde, ilgili bültende ilan edilir.

Patentler için Enstitü tarafından düzenlenmesi öngörülen, tekniğin bilinen durumu ile ilgili araştırma raporu faydalı model belgeleri için düzenlenmez. Ancak, faydalı model belgesi başvurusu sahibi veya faydalı model belgesi sahibi tarafından, tekniğin bilinen durumu ile ilgili araştırma raporu düzenlenmesi, Enstitü'den özel olarak talep edilmesi halinde tekniğin bilinen durumu ile ilgili araştırma raporu, faydalı model belgesi için de düzenlenir.

Üçüncü Kişilerin İtirazı

Madde 161 – Başvurunun ilanından itibaren üç ay içinde, menfaati olan her kişi veya kurum, faydalı model belgesi verilmesi için yapılan başvuruya gerekçe göstererek itirazda bulunabilir. İtirazda faydalı model belgesi verilmesi için gerekli şartların yerine getirilmediği, özellikle 156 ncı madde hükmüne göre yenilik niteliğinin olmadığı veya tarifnamenin buluş konusunu uygulayacak yeterlikte açık ve tam olmadığı ileri sürülür.

Yapılan yazılı itiraza, itirazı kanıtlayan yazılı deliller eklenir.

İtirazlar, itiraz süresi sonunda Enstitü tarafından başvuru sahibine bildirilir.

Başvuru sahibi, itirazın tebliği tarihinden itibaren üç ay içinde, itirazlara karşı gerekçeli görüşlerini ileri sürebilir veya gerekli görürse, istem veya istemlerini değiştirebilir veya yapılan itirazları dikkate almaksızın belge verilmesini talep edebilir.

Başvuru sahibinin faydalı model belgesi istemeye hakkı olmadığı iddiası ile ilgili merci mahkemedir. Bu tür iddialar için Enstitüye yapılan talepler kabul edilmez.

Enstitü Kararı, Faydalı Model Belgesinin Verilmesi ve İlanı

Madde 162 – Başvuru sahibi tarafından itirazlara karşı görüş bildirildikten veya gerekli değişiklikler yapıldıktan veya başvuru sahibi tarafından itirazlara cevap vermesi için tanınan süre dolduktan sonra, Enstitü, üçüncü kişilerce yapılan itirazları dikkate almaksızın faydalı model belgesi verilmesi hakkında kararını verir ve Yönetmelikte belirtilen ücretin, üç ay içinde ödenmesini, kararı ile birlikte başvuru sahibine bildirir.

Ücret, bildirim yapıldığı tarihten itibaren üç ay içinde ödenmediği veya ödenmesi için ek süre talep edilmediği takdirde, faydalı model belgesi verilmez ve başvuru geri alınmış sayılır.

Faydalı model belgeleri için, bu Kanun Hükmünde Kararnamenin 61 inci maddesinde belirtilen, tarifnameler yayınlanmaz.

Faydalı model belgesinin konusunun gerçekliliği ve yararlılığı devletçe garanti edilmez.

Faydalı model belgesinin verilmesi ilgili bültende ilan edilir. Bu ilanda aşağıdaki bilgiler yer alır:

- a - Belge numarası,
- b - Buluşun tasnif sınıf veya sınıfları,
- c - Buluş konusunu tanımlayan açık bir ünvan,
- d - Belge sahibinin adı, uyuğu, ikametgahı,
- e - Özet,
- f - Faydalı model belgesi başvurusunun yayınlandığı bültenin, ilan edildiği yayının tarih ve sayısı,

g - Belgenin veriliş tarihi,

h - Faydalı Model Belgesi ile ilgili dosyanın ve yapılan itirazların ve bu itirazlara karşı ileri sürülen görüşlerin incelenmeye açık olduğu hakkında açıklama.

Faydalı Model Belgesi Verildikten Sonra Şekli Eksikliklere İtiraz

Madde 163 – Faydalı model belgesi verildikten sonra, üçüncü kişiler, faydalı model belgesinin verilmesine karşı, buluşun bütünlüğü ile ilgili 45 inci madde hükmü hariç olmak üzere, 42 nci ila 52 nci maddelerde belirtilen şekli eksiklikler bulunduğu gerekçesiyle Enstitü'ye itiraz yapabilir. Bu hususta bir itiraz yapabilmek için, yayınlanmış bulunan faydalı model belgesi başvurusuna daha önce itiraz yapılmış olması gerekmez.

Enstitü tarafından yapılan inceleme sırasında, buluşun bütünlüğü dışında, faydalı model belgesi verilmesi işlemleri ile ilgili 42 nci ila 52 nci maddelerde belirtilen, şekli bir işlem yerine getirilmemişse veya önemli bir şekli işlemde eksiklik yapılmışsa, itirazın bu noktada giderilmesine ilişkin Enstitü tarafından verilecek karar, faydalı model belgesi verilmesi ile ilgili işlemlerin geçersizliği ve eksikliğin yapıldığı yere kadar geriye dönülerek, işlemlerin yeniden yapılması sonucunu doğurur.

Koruma Şekli ve Süresi

Madde 164 – Patent sahibine tanınan koruma, faydalı model belgesi sahibine de aynen tanınır.

Faydalı model belgesi, başvuru tarihinden itibaren on yıllık bir süre için verilir. Bu süre uzatılmaz.

Faydalı model belgelerine, bu Kanun Hükümünde Kararnamenin 121 inci maddesi anlamında, kıyasen ek belge verilemez.

Faydalı Model Belgesinin Hükümsüzlük Halleri

Madde 165 – Aşağıdaki hallerde faydalı model belgesinin hükümsüz sayılmasına yetkili mahkeme tarafından karar verilir:

a – Faydalı model belgesi konusunun, bu Kanun Hükümünde Kararnamenin 154 üncü, 155 inci ve 156 nci maddelerinde belirtilen, hükümlere aykırılığı ispat edilmişse,

b - Faydalı model belgesi konusu buluşun, buluş konusunun ilgili olduğu teknik alandaki bir uzmanın onu uygulamaya koyabilmesini mümkün kılacak yeterlikte, açık ve tam olarak tanımlanmadığı ispat edilmişse,

c - Faydalı model belgesi konusunun, faydalı model belgesi verilmesi için yapılmış olan başvurunun kapsamı dışına çıktığı veya faydalı model belgesi 45 inci maddeye göre ayrılmış olan bir başvuruya veya 12 nci maddeye göre yapılan başvuruya dayandığı ve onların kapsamlarını aştığı ispat edilmişse,

d - Faydalı model belgesi sahibinin, 157 nci maddeye göre faydalı model belgesi isteme hakkına sahip bulunmadığı ispat edilmişse.

Faydalı model belgesinin hükümsüzlüğü, zarar gören üçüncü kişiler veya Cumhuriyet Savcılığı vasıtasıyla ilgili resmi makamlar veya bu maddenin birinci fıkrasının (d) bendine göre, faydalı model belgesi isteme hakkına sahip kişiler tarafından talep edilebilir.

(İptal: Ana.Mah.nin 23/3/2004 tarihli ve E.:2001/1, K.:2004/36 sayılı Kararı ile)

Faydalı model belgesinin hükümsüzlüğü, koruma süresinin devamınca talep edilebilir.

Faydalı model belgesi sahibinin, 157 nci maddeye göre faydalı model belgesi isteme hakkına sahip bulunmadığı hakkındaki iddia, ancak buluşu yapan veya halefleri tarafından ileri sürülebilir. Bu durumda, bu Kanun Hükümünde Kararnamenin 12 nci maddesi hükmü uygulanır.

Hükümsüzlük nedenleri faydalı model belgesinin sadece bir bölümüne ilişkin bulunuyorsa, sadece o bölümü etkileyen istem veya istemlerin iptali suretiyle, kısmi hükümsüzlüğe karar verilir. Bir istemin kısmen hükümsüzlüğüne karar verilemez.

Kısmi hükümsüzlük sonucu, faydalı model belgesinin iptal edilmeyen istem veya istemleri, bu Kanun Hükümünde Kararnamenin 5 inci ila 7 nci maddesi hükümlerine uygun olması halinde, faydalı model belgesi, bu istem veya istemler için geçerli kalır.

Üçüncü kişilerin gerekçeli itirazlarının başvuru sahibi tarafından dikkate alınmaksızın faydalı model belgesinin verilmesi ve yapılan itirazla illiyeti nedeniyle, mahkeme tarafından bu maddeye göre faydalı model belgesinin hükümsüzlüğüne karar verilmesi halinde, itirazda bulunmuş olan zarar gören üçüncü kişilerin, hükümsüzlüğüne karar verilen faydalı model belgesi sahibinden tazminat talep etme hakkı doğar.

Patentler İle İlgili Hükümlerin Uygulanabilirliği

Madde 166 – Faydalı model belgelerine ilişkin açık bir hüküm bulunmadığı ve faydalı model belgelerinin özelliği ile çelişmediği takdirde, patentler için öngörülen hükümler, faydalı model belgeleri için de uygulanır.

Faydalı Model Belgesi Başvurusunun Patent Başvurusuna Değiştirilmesi

Madde 167 – Faydalı model belgesi verilmesi hakkında Enstitüce alınacak karardan önce, faydalı model belgesi başvurusu sahibi, başvurusunun patent başvurusuna değiştirilerek işlem görmesini Enstitü'den talep edebilir.

Bu talep tarihinden itibaren bir ay içinde Enstitü, faydalı model belgesi başvurusunun, patent başvurusuna değiştirilerek işlem göreceğini ve bunun için sunulması gerekli olan belgeleri başvuru sahibine bildirir. Enstitü yazısının tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde, başvuru sahibi, sunulması istenilen belgeleri tamamlar. Başvuru sahibi bu süre içinde gerekli belgeleri sunmadığı takdirde değiştirme talebi yapılmamış sayılır ve başvuru faydalı model belgesi başvurusu olarak işlem görmeye devam eder.

Faydalı model belgesi başvurusunun Patent başvurusuna değiştirilmesi ile faydalı model belgesi başvurusu geçersiz olur.

Faydalı model belgesi başvurusunun, patent başvurusuna değiştirilmesi halinde, faydalı model belgesi başvurusunda rüçhan hakkı talep edilmişse, aynı rüçhan hakkı veya hakları patent başvurusuna da tanınarak, patent başvurusu faydalı model belgesi başvurusu tarihinden itibaren geçerli olur.

Bu maddenin dördüncü fıkrası gereğince Enstitü tarafından talep edilen belgeler, başvuru sahibi tarafından tamamlandıktan sonra, faydalı model belgesi başvurusunun patent başvurusuna değiştirildiği ilgili bültende yayınlanır. Bu yayında faydalı model belgesi başvurusunun ve eklerinin yayımlandığı ilgili bültenin tarih ve numarası belirtilir.

Patent Başvurusunun Faydalı Model Belgesi Başvurusuna Değiştirilmesi

Madde 168 – Patent başvurusunun faydalı model belgesi başvurusuna değiştirilmesi hakkında bu Kanun Hükümünde Kararnamenin 65 inci maddesi hükümleri uygulanır.

Faydalı Model Belgesi Konusunun Endüstriyel Tasarım Olarak Tescili

Madde 169 – Bir faydalı model belgesi konusu, aynı zamanda endüstriyel tasarım olarak da tescil edilebilir. Bu durumda ilgili kanun hükümleri uygulanır.

Aynı Buluşa Patent ve Faydalı Model Belgesi Verilememesi

Madde 170 – Aynı buluş konusu için, birbirinden bağımsız olarak, patent ve faydalı model belgesi verilmez.

Patent veya faydalı model belgesi verilmesi için yapılmış olan bir başvuru, ancak 65 inci, 167 nci ve 168 inci madde hükümlerine uygun olarak diğerine çevrilebilir.

ONİKİNCİ KISIM

İŞLEM YETKİSİ OLAN KİŞİLER VE PATENT VEKİLLERİ

İşlem Yetkisi Olan Kişiler

Madde 171 – Aşağıdaki kişiler Enstitü nezdinde işlem yapabilir:

- a - Gerçek veya tüzel kişiler.
- b - Enstitü siciline kayıtlı Patent Vekilleri.

Tüzel kişiler, yetkili organları tarafından tayin edilen kişi veya kişilerce temsil edilir.
İkametgahı yurt dışında bulunan kişiler ancak patent vekilleri vasıtasıyla temsil edilir.
Vekil tayin edilmesi halinde, tüm işlemler vekil vasıtasıyla yapılır. Vekile yapılan tebligat asile yapılmış sayılır.

ONÜÇÜNCÜ KISIM

ÜCRETLERİN ÖDENMESİ VE HUKUKİ SONUÇLARI

Ücretlerin Ödeme Süreleri ve Sonuçları

Madde 172 – Yönetmelikte belirlenen, patent başvurusu ve patente ilgili ücretler, başvuru sahibi veya patent sahibi veya Patent Vekilleri tarafından ödenir.

Yönetmelikte belirlenen ve ödenmesi gereken bütün ücretlerin ödenme zamanı, Enstitü tarafından başvuru sahibi veya patent sahibi veya Patent Vekiline önceden tebliğ edilir.

Yönetmelikte belirlenmiş olan süre içinde, bir işlemde ilgili ücret ödenmemişse, durumun Enstitü tarafından başvuru sahibine bildirileceği tarihten itibaren işlem hüküm ve sonuç doğurmamış sayılır.

Bir patentin verilmesi ile ilgili işlemler için ödenmesi gereken ücretin, bu Kanun Hükmünde Kararnamede belirtilen süreler içinde, ödenmemesi halinde, patent başvurusu geri çekilmiş kabul edilir.

Yıllık Ücretler

Madde 173 – Bir patent başvurusu veya patentin korunması için gerekli olan ve Yönetmelikte belirtilen yıllık ücretler, patentin koruma süresi boyunca her yıl vadesinde peşinen ödenir. Vade tarihi, başvuru tarihine tekabül eden ay ve gündür.

Yıllık ücretlerin, bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen vadede ödenmemesi halinde, bu ücretler, Yönetmelikte belirlenen ek bir ücretin ilavesi ile vadeyi takip eden altı ay içinde, gecikmeli olarak ödenebilir.

Bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen süreler içinde yıllık ücretlerin ödenmemesi halinde patent hakkı, bu ücretin son ödeme tarihi itibariyle, sona erer.

ONDÖRDÜNCÜ KISIM

SON HÜKÜMLER

Yürürlükten Kaldırılan Mevzuat

Madde 174 – (Mülga : 3/11/1995 - 4128/1 md.)

GEÇİCİ HÜKÜMLER

Önceki Kanun Hükümlerinin Uygulanması

Geçici Madde 1 – Bu Kanun Hükmünde Kararname'nin yürürlüğe girdiği tarihten önce yapılmış patent başvuruları hakkında, başvuru tarihindeki kanun hükümleri uygulanır.

Bu Kanun Hükmünde Kararname'nin yürürlüğe girdiği tarihten önce yapılmış ve sicile kaydedilmiş devir, intikal ve lisans işlemlerinden dolayı kazanılmış haklar saklı kalmak üzere, bu çeşit işlemlerde meydana gelecek değişiklikler için bu Kanun Hükmünde Kararname hükümleri uygulanır.

Enstitü'de Tekniğin Bilinen Durumu ile ilgili Araştırma Raporu Düzenlenmesi için *Gerekli Teşkilat Kuruluncaya kadar Araştırma Raporunun Düzenlenmesi*

Geçici Madde 2 – Enstitü'de tekniğin bilinen durumu ile ilgili araştırma raporu düzenlenmesi için gerekli teşkilat kuruluncaya kadar, bu Kanun Hükmünde Kararname hükümleri uyarınca Enstitü tarafından düzenlenmesi öngörülen tekniğin bilinen durumu ile ilgili araştırma raporu, milletlerarası niteliği tanınmış araştırma kuruluşları tarafından düzenlenir.

Yıllık Ücretlerin Ödenmesi

Geçici Madde 3 – Vade tarihinde yıllık ücretleri ve harçları ödenmediği için hükümden düşmüş bulunan patentlerin, vadesi geçmiş yıllara ait ücretleri, Enstitü'nün bildirim tarihinden itibaren altı ay içinde, bu Kanun Hükmünde Kararnamenin uygulanması için çıkarılacak Yönetmelikte belirtilen ücret ve ayrıca bu ücretin iki katı ek ücretle birlikte ödendiği takdirde, patent hakkı devam eder. Bu hükmün uygulanabilmesi için, patentin koruma süresinin bitmemiş olması gerekir.

İlaç Üretim Usulleri ve İlaç Ürünlerinin Korunması ⁽¹⁾

Geçici Madde 4 – (Değişik : 19/9/1995 - KHK-566/1 md.)

Tıbbi ve veteriner ilaç üretim usullerine ve ürünlerine bu Kanun Hükmünde Kararname kapsamındaki patent belgesi ile sağlanan koruma 1 Ocak 1999 tarihinde başlar.

Yürürlük

Madde 175 – Bu Kanun Hükmünde Kararname yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 176 – Bu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(1) Bu madde başlığı, 19/9/1995 tarih ve 566 sayılı KHK'nin 1 inci maddesiyle değiştirilmiş olup, metne işlenmiştir.

768-2/776-2

**551 SAYILI KHK'YE EK VE DEĞİŞİKLİK GETİREN
MEVZUATIN VEYA ANAYASA MAHKEMESİ TARAFINDAN İPTAL EDİLEN HÜKÜMLERİN
YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ TARİHİNİ
GÖSTERİR LİSTE**

Değiştiren Kanunun/KHK'nin/ İptal Eden Anayasa Mahkemesi Kararının Numarası	551 sayılı KHK'nın değişen veya iptal edilen maddeleri	Yürürlüğe Giriş Tarihi
KHK/566	Geçici Madde 4	22/9/1995
4128	43, 53, 57, 73/A	4/11/1995
5194	54,73/A,75,136,146,150,153	26/6/2004
Anayasa Mahkemesi'nin 29/1/2014 tarihli ve E.: 2013/100, K.: 2014/14 SAYILI Kararı ile.	158	29/5/2014